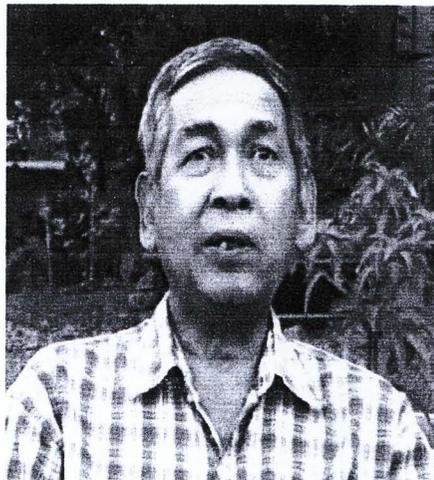

บทที่ 2

ความเป็นมาของคณะโชนจิวบ้านยี่ม

ในบทนี้ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความเป็นมาของคณะโชนจิวบ้านยี่ม ซึ่งผู้วิจัย แบ่งเนื้อหา ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1. ประวัตินายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ 2. การก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม และคณะโชนจิวบ้านยี่ม 3. ผลงานการแสดงของคณะโชนจิวบ้านยี่ม ในส่วนท้ายของบทนี้ผู้วิจัย ได้กล่าวสรุป เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาทั้ง 3 ส่วน ที่ได้กล่าวมา ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ซึ่งก่อให้เกิด คณะโชนจิวบ้านยี่ม และผลักดันให้โชนเยาวชนคณะนี้ได้ดำเนินการมาถึงปัจจุบันเป็นเวลา กว่า 17 ปี โดยเนื้อหาส่วนต่าง ๆ มีดังนี้

2.1 ประวัตินายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 1: นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ผู้วิจัยทำการบันทึกภาพนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2553

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ หรือเป็นที่รู้จักในชุมชน (คุณยายวัน) โนนาม “ครูหมู” เกิดเมื่อ ปีพ.ศ. 2488 ณ บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 7 ริมคลองสนามไชย แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรคนที่ 3 ของนายยู่ย สุวรรณวัฒน์ และ นางทองสุข บัวพันธ์ มีพี่น้องร่วม บิดา 6 คน เป็นผู้ชาย 4 คน รวมนายประเสริฐ และผู้หญิง 2 คน

การสืบทอดศิลปะจากบรรพบุรุษ

ตระกูลของนายประเสริฐ ทั้งทางสายของบิดาและมารดา ถือว่ามีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ หลายท่าน เช่น นายย้อย สุวรรณวัฒน์ (บิดา) และ นายย้วย สุวรรณวัฒน์ (พี่ชายของบิดา) มีความสามารถด้านดนตรีไทย และการเชิดหุ่นกระบอก นายเขียว บัวพันธ์ (ตา) มีความสามารถด้านการแสดงโขน ตัวลิง และการพากย์โขน นายบุญเหลือ บัวพันธ์ (พี่ชายของมารดา) มีความสามารถด้านการแกะสลักไม้ ซึ่งล้วนแต่เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่สำคัญยิ่ง การที่นายประเสริฐได้เติบโตมาในครอบครัวที่ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นศิลปินแขนงต่าง ๆ ทำให้นายประเสริฐได้ซึมซับและเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ จากบรรพบุรุษของตนที่เป็นศิลปิน ซึ่งต้นแบบสำคัญที่มีอิทธิพลในการถ่ายทอดศิลปะให้นายประเสริฐ มี 2 ท่าน คือ

1. นายย้อย สุวรรณวัฒน์
2. นายเขียว บัวพันธ์

นายย้อย สุวรรณวัฒน์

นายย้อย สุวรรณวัฒน์ เป็นบิดาของนายประเสริฐ มีความสามารถด้านดนตรีไทยและการเชิดหุ่นกระบอกพื้นบ้าน เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลงานที่นายประเสริฐได้สร้างสรรค์ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง สำหรับความรู้ความสามารถของนายย้อย สุวรรณวัฒน์ ในด้านดนตรีไทยและหุ่นกระบอกนั้น ได้ถือกำเนิดขึ้นที่บ้านจางวางทั่ว พาทยโกศล ที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้วัดกัลยาณมิตร เลขที่ 78 ถ.อรุณอมรินทร์ตัดใหม่ แขวงวัดกัลยาณณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร (ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑสถานเครื่องดนตรีไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

เมื่อประมาณปีพ.ศ.2460 (ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) นายย้อย สุวรรณวัฒน์ และพี่ชาย คือ นายย้วย สุวรรณวัฒน์ เข้าฝากตัวขอศึกษาด้านดนตรีไทยที่บ้านพาทยโกศล ตั้งแต่อายุประมาณ 8 - 9 ปี ซึ่งขณะนั้นจางวางทั่ว พาทยโกศล เจ้าสำนัก บ้านพาทยโกศล เป็นผู้รับตัวไว้ นายย้อยและพี่ชายต้องอยู่อาศัยที่บ้านพาทยโกศลเป็นเวลานานนับปี ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในอดีตที่เหล่าลูกศิษย์ที่ต้องการความรู้ ต้องฝากตัวอยู่กับที่ บ้าน สำนัก หรือ

อาศรมของครูบาอาจารย์ เพื่อเก็บเกี่ยวความรู้และกลวิธีต่าง ๆ และต้องคอยรับใช้หรือช่วยงานในบ้านที่ตนอยู่อาศัยด้วย ประมาณปีพ.ศ. 2480 จางวางทั่ว พาทยโกศล ได้ถึงแก่กรรม แต่นายยู่ยังคงใช้ชีวิตการเป็นลูกศิษย์อยู่ในบ้านพาทยโกศล โดยได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากอาจารย์เทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล บุตรชายของจางวางทั่ว ซึ่งที่บ้านพาทยโกศลในสมัยอาจารย์เทวาประสิทธิ์ ก็ยังคงมีการรับลูกศิษย์เข้ามา รับการถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทย และอยู่กินภายในบ้าน ซึ่งระบบแบบนี้เป็นการอุปถัมภ์ คือเจ้าสำนักหรือเจ้าของบ้านที่มีความรู้ด้านศิลปวิทยาจะเป็นผู้รับอุปถัมภ์ เด็ก ๆ ที่พ่อแม่ผู้ปกครองเต็มใจนำมาฝากตัวไว้ให้อยู่ในความดูแลดังข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพาทยโกศลได้กล่าวถึงลักษณะการมีลูกศิษย์มาฝากตัวขอรับความรู้ในสมัยของอาจารย์เทวาประสิทธิ์ไว้ดังนี้

จางวางทั่วเสียชีวิตใน พ.ศ. 2480 แต่บ้านพาทยโกศลสมัยครูเทวาประสิทธิ์ก็ยังมีผู้มาฝากตัวเป็นศิษย์นับสิบคนเช่นเคย โดยมากินอยู่ตั้งแต่เริ่มเข้าวัยรุ่น ช่วยงานต่าง ๆ ในบ้านพร้อมกับเรียนดนตรีอย่างจริงจัง รวมทั้งติดตามวงเวลาไปออกงานตามที่ตั้งต่าง ๆ อีกด้วย

.....

.....

สำหรับตัวบ้านพาทยโกศล ซึ่งในอดีตได้ใช้เป็นที่สอนดนตรีไทยแก่ผู้ที่มาฝากตัวเป็นศิษย์ เคยมีอาณาบริเวณกว้างใหญ่กว่านี้ ครูอุทัยเล่าว่าเคยมีเรือนหลายหลังรวมทั้งโรงครัวขนาดใหญ่ที่ต้องใช้กระทะหุงข้าวเลี้ยงคนจำนวนมาก¹

จากข้อความดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าในอดีตบ้านพาทยโกศลถือเป็นสำนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับในสังคมขณะนั้น และมีกำลังในการเลี้ยงดูผู้คนได้จำนวนมาก มีเด็กชายวัยรุ่น มาฝากตัวขอเป็นลูกศิษย์ที่บ้านพาทยโกศลตั้งแต่สมัยจางวางทั่วยังมีชีวิตอยู่ และระบบการเลี้ยงลูกศิษย์เหมือนเป็นลูกหลานไว้ในบ้าน ยังดำเนินต่อมาจนถึงสมัยอาจารย์เทวาประสิทธิ์

¹โครงการจัดทำอาคารควรรค่าแก่การอนุรักษ์, บ้านปีพาทยตระกูลพาทยโกศล (ออนไลน์), 26 มกราคม 2553. แหล่งที่มา www.asa.or.th/conservation/thai-heritage-building/data/47/12/p.php.

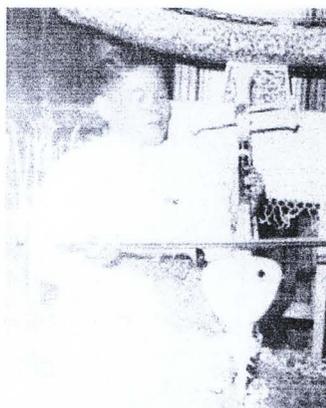
ภาพที่ 2: จางวางท้ว พาทยโกศล

จากภาพคือจางวางท้ว พาทยโกศล เป็นครูดนตรีไทยผู้มีชื่อเสียงในอดีต

โดยเฉพาะในการบรรเลงฆ้องวง

ที่มา: อนุกุล จิตรอรุณม, ครูจางวางท้ว พาทยโกศล (ออนไลน์), 26 มกราคม 2553.

แหล่งที่มา www.gotoknow.org/file/max2029/list

ภาพที่ 3: อาจารย์เทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล

จากภาพคืออาจารย์เทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

ให้นายยุ้ย สุวรรณวัฒน์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2480 อาจารย์เทวาประสิทธิ์ได้รับการถ่ายทอด
ความรู้ด้านดนตรีไทยจาก จางวางท้ว พาทยโกศล (บิดา) และนักดนตรีอีกหลายท่าน

จึงถือว่าอาจารย์เทวาประสิทธิ์เป็นนักดนตรีไทยที่มีความสามารถมากท่านหนึ่ง

ที่มา: อนุกุล จิตรอรุณม, อาจารย์เทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล (ออนไลน์), 26 มกราคม 2553.

แหล่งที่มา www.gotoknow.org/file/max2029/list

เมื่อจางวางทั่ว พาทยโกศลได้ถึงแก่กรรมลงนายผู้ยังคงศึกษาด้านดนตรีไทยในบ้าน พาทยโกศลอีกหลายปี ส่งผลให้มีความรู้ด้านเครื่องดนตรีไทยหลากหลายชนิด ซึ่งนอกจากความรู้ ด้านดนตรีไทยแล้ว ที่บ้านพาทยโกศลได้มีการเล่นหุ่นกระบอก ซึ่งถือเป็นคณะที่มีชื่อเสียงมาก ในอดีต แม้ในปัจจุบันบ้านพาทยโกศลจะไม่มีการเล่นหุ่นกระบอกแล้ว แต่ชื่อเสียงด้าน การแสดงหุ่นกระบอกของคณะจางวางทั่ว พาทยโกศล ยังคงถูกกล่าวถึงเสมอ

โดยทั่วไปศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี จะต้องมีพิธีไหว้ครูประจำปี ซึ่งแล้วแต่ว่า หน่วยงาน องค์กร หรือสำนักใด จะสะดวกจัดพิธีเมื่อใด และที่บ้านพาทยโกศลก็มีประเพณีไหว้ครู ประจำปีมาโดยตลอด บรรดาลูกศิษย์ลูกหาของที่นี่ก็มีมากมาย อาจออกไปเปิดวงดนตรีไทยเป็น ของตัวเอง ตามท้องที่ไกลห่างออกไป เมื่อถึงวันใกล้พิธีไหว้ครูก็ต้องกลับมาร่วมงานที่ บ้านพาทยโกศลทุกปี นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ได้กล่าวว่า นายผู้ บิดาของตน เคยเล่าถึง บรรยายากศในวันก่อนงานไหว้ครูที่บ้านพาทยโกศลดังนี้

ในคืนก่อนถึงวันทำพิธีบรรดาลูกศิษย์ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็เริ่มมาพักค้างคืนที่ บ้านพาทยโกศล และเมื่อเหล่าลูกศิษย์ได้มาพบปะกันกิจกรรมระหว่างลูกศิษย์ด้วยกันก็ เกิดขึ้น และการนำเครื่องดนตรีมาร่วมบรรเลงกันก็เป็นอีกกิจกรรมที่ขาดมิได้ หุ่นกระบอก ถูกนำมาใช้ในกิจกรรมดังกล่าว เพราะบางครั้ง เล่นพวกเพลงเรื่อง ถ้ามีตัวละคร ประกอบด้วยจะทำให้เพลงที่บรรเลงเล่นกันนั้นมีสีสันขึ้น ถ้าจะให้หนักดนตรีมาออกลีลา ร่ายรำ ก็จะไม่เชยกันมากกว่า เลยนำหุ่นกระบอกมาใช้แทน และหุ่นกระบอกที่นำมาเล่นกัน ก็เป็นแบบพื้นบ้าน

นักดนตรีเขารู้ทำรำกันทุกคน เพราะเวลาบรรเลงให้โขนให้ละครรำ ก็ต้องรู้ว่าเมื่อ ถึงตอนไหนจะตีอย่างไร จะลงเพลงเมื่อใด และบางครั้งในวัด มีงานศพของคนรวย ก็จะมี จัดงานใหญ่ ดนตรีก็แบ่งเป็น 2 วง วงหนึ่งบรรเลงตอนเล่นโขนหน้าไฟ วงหนึ่งบรรเลงตอน โขนโรง ช่วงโขนหน้าไฟเขาเล่นกัน พวกนักดนตรีที่จะบรรเลงโขนโรงก็ว่าง มายืนดู โขนหน้าไฟกัน และงานเช่นนี้ก็มิบ่อยครั้ง (ในอดีต) แต่โดยทั่วไปนักดนตรีก็มีโอกาสได้ บรรเลงให้โขนแสดงประมาณ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์(หากเป็นหน้างาน) ซึ่งเมื่อเทียบกับ ปัจจุบัน 1 เดือนจะหาดูโขนในงานศพตามวัดยังคงค่อนข้างยาก²

²สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 21 พฤษภาคม 2553.

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่าหุ่นกระบอกที่อยู่ติดกับวงดนตรีไทยอาจมีที่มาจาก การสังสรรค์กันในวงลูกศิษย์ของคณะปี่พาทย์ในวันก่อนพิธีไหว้ครู จากนั้นจึงพัฒนามาเป็นการแสดงที่มีควบคู่กับวงปี่พาทย์ และมีผู้มาว่าจ้างให้ออกเล่นจนเป็นที่นิยม ส่วนสาเหตุที่นักดนตรีเชิดหุ่นกระบอกได้ เพราะเห็นการแสดงโขนบ่อยครั้ง จนจดจำท่าทางได้ เมื่อได้เรียนรู้ว่าการใช้มือใช้ไม้ของหุ่นกระบอกปฏิบัติอย่างไร เมื่อถึงเวลาก็เชิดให้หุ่นอยู่ในท่าที่เคยเห็นในการแสดงโขน เพราะส่วนใหญ่มักบรรเลงเพลงที่อยู่ในเรื่องรามเกียรติ์

เมื่อประมาณปีพ.ศ.2483 นายย้อยได้ลาอาจารย์ทเวาประสิทธิ์ออกจากบ้านพาทย์โกศลเพื่อมาตั้งคณะปี่พาทย์ของตนเองขึ้นที่บ้านบางประทวน (เขตจอมทองในปัจจุบัน) ซึ่งมีรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อน บางส่วน ที่เป็นศิษย์ในบ้านพาทย์โกศลมาร่วมเป็นลูกวง ในวงปี่พาทย์ของนายย้อยด้วย ต่อมาได้มีคนมาขอฝากตัวเป็นศิษย์และอาศัยอยู่กับเขา เพื่อเรียนดนตรีไทยในบ้านนายย้อยเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกับเมื่อสมัยที่นายย้อยเป็นลูกศิษย์ที่บ้านพาทย์โกศล ซึ่งลูกศิษย์ส่วนใหญ่ของนายย้อย ที่มาขอเรียนดนตรีไทย เพราะต้องการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีเพื่อจะไปสมัครเข้าเป็นนักดนตรีในวงดุริยางค์ทหารเรือ

นายย้อยมีโอกาสได้หัดเชิดหุ่นกระบอกที่บ้านพาทย์โกศลในสมัยอาจารย์ทเวาประสิทธิ์ จึงเกิดความชอบและ สนใจการแสดงหุ่นกระบอกพื้นบ้านมาตั้งแต่ตอนนั้น เมื่อนายย้อยออกมาตั้งวงปี่พาทย์เป็นของตนเองได้ประมาณสิบกว่าปี นายย้อยจึงคิดจะทำหุ่นกระบอกพื้นบ้านไว้แสดงในวงดนตรีของตน ซึ่งตนเคยหัดเชิดและเกิดความหลงใหลในศิลปะแขนงนี้ จึงต้องการนำมาสร้างเป็นการแสดงอย่างจริงจัง เพื่อนำออกแสดงหารายได้ เพราะในย่านจอมทองยังไม่มีการแสดงประเภทนี้ แต่นายย้อยไม่สามารถสร้างหุ่นด้วยตัวเองได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ในด้านงานช่าง จึงให้นายสวาด ถนัดเดินข่าว เป็นผู้ทำหุ่นกระบอกให้ ซึ่งตอนนั้นนายประเสริฐยังเป็นเด็กอยู่อายุประมาณ 7 ปี ยังจำเหตุการณ์ช่วงนั้นได้ว่า

นายสวาด ถนัดเดินข่าว อาศัยอยู่ที่บ้านใกล้วัดนางนอง ซึ่งอยู่ติดกับบ้านพี่ชายของนายย้อย เป็นอาจารย์สอนศิลปะอยู่ที่โรงเรียนเพาะช่าง ทำตัวหุ่นกระบอกให้นายย้อย หุ่นกระบอกที่นายสวาดสร้างขึ้นเป็นหุ่นขนาดเล็ก ตัวไม่ใหญ่มากนัก แกะสลักด้วยไม้เนื้อนิ่ม และมีจำนวนไม่มากนัก แต่ทุกตัวจะสามารถถอดเปลี่ยนศีรษะได้ จึงสามารถแสดงได้หลายเรื่อง หลายบทบาทในตัวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพระอภัยมณี หรือเรื่อง

รามเกียรติ์ นายยู๋ตั้งชื่อหุ่นกระบอกนี้ว่า “หุ่นกระบอก คณะดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์” เป็นหุ่นกระบอกคณะแรกและคณะเดียวในพื้นที่เขตจอมทอง³

ในพิธีไหว้ครูประจำปีคณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์ ของนายยู๋ หุ่นกระบอก มีบทบาทสร้างสีสัน และเป็นกิจกรรมของบรรดาลูกศิษย์นายยู๋ โดยได้เชิญหุ่นกระบอก ประกอบการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งสร้างความครื้นเครงให้บรรดาลูกศิษย์

นายยู๋เป็นผู้มีความทุ่มเทในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้บรรดาลูกศิษย์ เพราะระบบการ รับเลี้ยงลูกศิษย์ไว้ในความดูแล และให้อาศัยภายในบ้าน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับลูกศิษย์ ให้กลายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก จึงไม่มีการหวงหรือปิดบังวิชาความรู้แต่อย่างใด มุ่งหวังแต่ให้ลูกศิษย์ได้ดี เป็นผู้ที่มีฝีมือด้านดนตรีไทย และเป็นผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรมต่อไป

นายยู๋ใช้วงปีพาทย์ของตนรับงานแสดงต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้หาเลี้ยงครอบครัวและลูก ศิษย์ในวงปีพาทย์เรื่อยมา ต่อมาเมื่อบุตรของนายยู๋เติบโตขึ้น นายยู๋จึงเริ่มปลูกฝังความรู้ ด้านดนตรีไทยให้บุตรชายของตนทั้ง 4 คน โดยบางคนก็ส่งไปเรียนกับครูกาหลง ฟิ่งทองคำ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ดนตรีไทย) นายยู๋ต้องการให้บุตรทุกคนมีความสามารถ ด้านดนตรี เพื่อจะได้ช่วยงานในวงปีพาทย์ของตน ซึ่งวงปีพาทย์ของนายยู๋ ถือเป็นกิจการที่สร้าง รายได้ให้ครอบครัวอีกทางหนึ่ง นอกจากการทำไร่ ทำสวนผลไม้ จึงทำให้บุตรชายทั้ง 4 คน เป็นผู้มีความสามารถทางด้านดนตรีไทยทั้งหมด

³สำนักงานเขตจอมทอง, ของดีเขตจอมทอง (กรุงเทพมหานคร: เขตจอมทอง, 2550),

นายประเสริฐ ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 3 ของนายยู๋ได้รับการฝึกหัดด้านดนตรีไทย เช่นเดียวกับพี่น้องคนอื่น ๆ และเมื่อนายประเสริฐได้เข้าไปช่วยงานในวงปี่พาทย์ของนายยู๋ จึงทำให้นายประเสริฐได้เห็นการแสดงต่าง ๆ โดยนายประเสริฐได้กล่าวถึงเหตุการณ์ในวัยเด็กที่ตนได้เข้าไปช่วยงานในวงปี่พาทย์ของนายยู๋ ดังนี้

ผมต้องติดตามวงดนตรีของพ่อ ไปบรรเลงในที่ต่าง ๆ และรับหน้าที่เป็นคนเคาะจังหวะในวงดนตรีตั้งแต่อายุ 5 ปี พ่อโตก็ขยับไปเล่นเครื่องดนตรีอื่น ๆ จนเล่นได้หมด ขณะเดียวกันก็ได้ดูการแสดงต่าง ๆ ไปด้วย เช่น ลิเก หุ่นกระบอก และโขน ผมวาดรูปเป็นตั้งแต่เด็ก เมื่อได้ดูการแสดงอะไร ก็จำเอาไว้ (ท่าทางลีลาต่าง ๆ) โดยเฉพาะการแสดงโขน แล้วกลับมาเขียนภาพท่าทางเหล่านั้นสะสมไว้เป็นจำนวนมาก⁴

การบันทึกภาพการแสดงโขนในลักษณะภาพวาด ผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นายประเสริฐ สามารถสร้างสรรค์ท่าทางในการแสดงโขนเยาวชน คณะโขนจิ๋วบ้านยี่มได้ เพราะนายประเสริฐไม่เคยฝึกหัดการแสดงโขนจากที่ใดมาก่อน ภาพที่นายประเสริฐเคยชมการแสดงโขน จนจดจำได้ขึ้นใจ อาจเป็นสิ่งที่นายประเสริฐนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน ที่นำออกแสดงในปัจจุบันแต่เนื่องจากบ้านของนายประเสริฐ เคยเป็นวงปี่พาทย์และมีผู้คนเข้าออกมากมาย อีกทั้งต้องขนย้ายข้าวของอยู่เสมอ จึงทำให้ภาพวาดที่นายประเสริฐเคยบันทึกไว้ ได้สูญหายไปทั้งหมด

⁴ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 16 มิถุนายน 2553.

ความสามารถด้านการเขียนภาพของนายประเสริฐ เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้นายประเสริฐมีความสามารถในด้านงานช่าง ซึ่งในสมัยที่นายประเสริฐยังเยาว์วัย ได้เริ่มมีแนวของความสามารถด้านงานช่างศิลป์ ดังที่นายประเสริฐได้กล่าวว่า

ผม (นายประเสริฐ) สามารถทำหนังตะลุงใช้แสดงเล่น ๆ เพื่อให้เพื่อนดูได้ตั้งแต่อายุ 7 ขวบ นายประเสริฐมีความสนใจการแสดงโขนและหุ่นเป็นพิเศษเพราะมีเครื่องแต่งกายสวย นายประเสริฐ ได้เคยดูหุ่นกระบอกของคณะนายเปี้ยก ประเสริฐกุล ครั้งหนึ่งที่จังหวัดนนทบุรีเพราะคุณพ่ออยู่รับการบรณลงปีพาทย์ไว้ที่นั่น นายประเสริฐสนใจจำมาดัดแปลงหุ่นคณะคุณพ่ออยู่ ให้แสดงได้หลากหลายเรื่องยิ่งขึ้น⁵

นายประเสริฐ เติบโตในสังคมที่แวดล้อมด้วยศิลปินแขนงต่าง ๆ จึงทำให้นายประเสริฐนำความสามารถออกมาช่วยแบ่งเบาภาระของบิดาได้ เพราะนอกจากต้องเป็นนักดนตรีในวงปีพาทย์ของบิดาแล้ว นายประเสริฐยังมีหน้าที่หลักอีกอย่าง คือการรับผิดชอบการแสดงหุ่นกระบอกของคณะหุ่นกระบอกดนตรีไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจการของบิดา โดยนายประเสริฐได้กล่าวถึงการดูแลกิจการหุ่นกระบอกของบิดาดังนี้

พอเริ่มโตเป็นหนุ่ม ผม (นายประเสริฐ) ก็มีหน้าที่จัดการโรงหุ่นกระบอกของคุณพ่ออยู่ เมื่อถึงงาน (ส่วนใหญ่เป็นงานศพที่วัด) พวกวงดนตรีก็บรณลงไป ส่วนผมมีหน้าที่จัดตั้งโรงหุ่นกระบอก และเตรียมหุ่นที่จะแสดงวางเรียงไว้พร้อมทำการแสดง พอถึงเวลาแสดง ก็มีหน้าที่แสดงเป็นตัวตลก ซึ่งถือว่า สำคัญในเรื่องเพราะเป็นตัวเล่าเรื่อง และสร้างสีสันให้การแสดงหุ่นกระบอก แต่เมื่อตัวแสดงอื่นขาด จะสามารถแทนที่ได้ทันที บางครั้งเมื่อผู้เชิดอื่น เมื่อยล้า ผมก็จะทำหน้าที่เชิดแทน แต่เสียงร้องเสียงพากย์ ก็ยังเป็นเจ้าของบทคนเดิม⁶

⁵ คณะโขนจิวบ้านยี่ม, เอกสารประวัติและผลงานนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ (ม.ป.ท.: โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม, 2552), หน้า 2.

⁶ เรื่องเดียวกัน

นายประเสริฐถือเป็นการกำลังสำคัญของคณะหุ่นกระบอกดนตรีไทย เพราะต้องรับผิดชอบทุกอย่างเกี่ยวกับการแสดงหุ่นกระบอก ซึ่งต่อมากการแสดงของคณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยกลายเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากบุคคลทั่วไปในเขตจอมทอง (บางประทุน)

วงปี่พาทย์ของนายยู้ย สุวรรณวัฒน์ นอกจากมีชื่อเสียงในเรื่องบรรเลงควบคู่กับการแสดงหุ่นกระบอก ยังมีชื่อเสียงทางด้านบรรเลงเพื่อแสดงโขน เพราะนายยู้ย เป็นลูกศิษย์ของบ้านพาทย์โกศล จึงรู้ทางบรรเลงที่จะใช้กับการแสดงโขน จึงเป็นต้นเหตุให้ชาวบ้านละแวกนั้นต้องว่าจ้างคณะปี่พาทย์ของนายยู้ย เมื่อจะมีการว่าจ้างนักแสดงโขนจากกรมศิลปากรมาทำการแสดง ซึ่งทำให้นายประเสริฐมีโอกาสได้เห็นการแสดงโขน โดยนายประเสริฐกล่าวอธิบายไว้ดังนี้

เมื่อมีใครจ้างพวกโขนกรมศิลปากรมาแสดง ก็ต้องเตรียมวงปี่พาทย์ไว้รอ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานศพที่ต้องจ้างวงปี่พาทย์ไว้อยู่แล้ว แต่ถ้าเจ้าภาพรู้ว่าจะต้องจ้างโขนมาแสดง ก็จะเหมางานให้คณะของคุณพ่อยู้ยทำงาน เพราะโขนกรมศิลปากรมีมาแต่ตัวโขน ไม่มีวงปี่พาทย์มาด้วย เพราะเป็นงานที่นักแสดงรับจ้างแสดงกันเอง ไม่ได้ผ่านกรมศิลปากรโดยตรง

นักดนตรีในวงปี่พาทย์ของคุณพ่อยู้ย สามารถเล่นโขนได้ทุกคน (ดูโขนบ่อยจนจำกระบวนท่าต่าง ๆ ได้) ขาดก็แต่ไม่มีเสื้อผ้าสวย ๆ แบบกรมศิลปากรใส่เท่านั้น เพราะบางครั้งญาติของพวกนักดนตรีเสีย พวกนักดนตรีด้วยกันก็แสดงโขนกันเอง ที่เรียกกันว่าโขนชาวบ้าน ไม่ได้สวมเครื่องแต่งกาย และศีรษะแบบของกรมศิลปากร แต่ทำทางร้ายรำคล้าย ๆ กัน แต่งตัวก็แบบชาวบ้าน จะว่าไปจะออกจะคล้ายกับการสวดคฤหัสถ์ ของชาวบ้านก็ว่าได้ แต่เนื้อหาจะกล่าวถึงเรื่องรามเกียรติ์⁷

หุ่นกระบอกและวงปี่พาทย์ของนายยู้ย สุวรรณวัฒน์ ทำการแสดงคู่กัน จนเมื่อประมาณ พ.ศ.2508 ความนิยมในการแสดงหุ่นกระบอกก็ได้เสื่อมลง เพราะมีความบันเทิงประเภทอื่นเข้ามาแทน นั่นคือ ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นความแปลกใหม่ในสมัยนั้น ผู้คนจึงให้ความสนใจดูภาพยนตร์ แทนการออกมาดูการแสดงหุ่นกระบอก

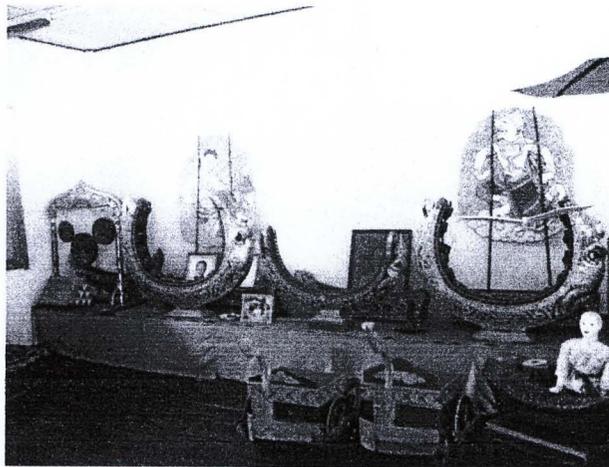
⁷ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 14 ธันวาคม 2552.

เมื่อชาวบ้านเริ่มให้ความสนใจในสื่อบันเทิงใหม่ ๆ ทำให้การแสดงพื้นบ้านที่แสดงอยู่ในชุมชน และเคยได้รับความนิยมจากชาวบ้านในชุมชน เริ่มเสื่อมโทรมลง เพราะผู้คนเริ่มมีตัวเลือกที่จะสร้างความบันเทิงให้ตนเองด้วยรูปแบบใหม่ อาทิการแสดงต่าง ๆ จึงต้องทยอยปิดตัวลง คณะหุ่นกระบอกของนายยู้ย (คณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์) ได้รับผลกระทบนี้เช่นกัน เพราะกลุ่มผู้ว่าจ้างเริ่มเบื่อกการแสดงหุ่นกระบอก เพราะเห็นว่ามีการแสดงอย่างอื่นที่แปลกใหม่กว่า จึงทำให้ส่วนของการแสดงหุ่นกระบอก คณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์ ของนายยู้ยต้องปิดตัวลง ส่วนวงปี่พาทย์ก็ยังคงดำเนินต่อมา เพราะชาวบ้านยังเห็นความสำคัญของวงปี่พาทย์ที่ต้องใช้บรรเลงในงานหรือพิธีต่าง ๆ วงปี่พาทย์ของนายยู้ย ได้รับงานบรรเลงดนตรีเรื่อยมาจนกระทั่งในปีพ.ศ.2533 นายยู้ยได้ถึงแก่กรรมลง ทำให้กิจการวงปี่พาทย์ของนายยู้ย ไม่มีผู้รับช่วงต่อ เพราะบุตรชายทั้งหมด แม้มีความสามารถด้านดนตรีไทยทุกคน แต่ก็มีอาชีพหลักเป็นของตนเอง เช่น นายประเสริฐขณะนั้นได้รับราชการอยู่ที่กระทรวงคมนาคม ต้องเดินทางไปทำงานต่างจังหวัด ไม่สามารถมารับช่วงต่อจากบิดาของตนได้ เครื่องดนตรีไทยได้ถูกเก็บไว้ที่บ้าน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นโรงเรียนอนุบาลบ้านยืม และในปัจจุบันเครื่องดนตรีเหล่านั้นได้จัดวางไว้ในพิพิธภัณฑสถานภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้านของไทย คณะโชนกิจบ้านยืม เลขที่ 57/34 หมู่ที่ 7 ถนนดาวคะนอง - จอมทอง แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 4: นายยู้ย สุวรรณวัฒน์

จากภาพคือ นายยู้ย สุวรรณวัฒน์ บิดาของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์
ซึ่งในภาพกำลังบรรเลงฆ้องวงร่วมกับนักดนตรีในวงดนตรีสุวรรณวัฒน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 5: เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์
 ผู้วิจัยทำการบันทึกภาพเครื่องดนตรี บนอาคารพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้านของไทย
 คณะอินจิ๋วบ้านยี่มในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552
 ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

เมื่อวงปี่พาทย์ของนายยี่ สุวรรณวัฒน์ (วงดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์) ได้ปิดตัวลง นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ผู้เป็นบุตรชาย ได้เก็บรักษาเครื่องดนตรีเหล่านี้ไว้ และจัดแสดงภายใน พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้านของไทย ในภาพด้านบนเห็นได้ว่าการนำเครื่องดนตรีไทยซึ่งมีสภาพค่อนข้างเก่าและชำรุด ได้แก่ โหม่ง ส้องวง ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ปี่ชวา จัดแสดงไว้

นายเชียว บัวพันธ์

นายเชียว บัวพันธ์ เป็นตาของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ถือเป็นผู้มีส่วนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแสดงโขน และการพากย์โขนให้กับนายประเสริฐ รวมทั้งองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้านการแสดงโขน ที่นายประเสริฐได้ซึมซับจากนายเชียว ถือเป็นวิชาความรู้อันสำคัญยิ่งที่นายประเสริฐได้นำมาปรับใช้กับการแสดงโขนเยาวชน คณะโขนจิวบ้านยี่มในปัจจุบัน โดยนายประเสริฐ กล่าวถึงนายเชียว บัวพันธ์ ดังนี้

ในสมัยรัชกาลที่ 6 คุณตา (นายเชียว บัวพันธ์) ได้เข้ารับราชการเป็นมหาดเล็ก และได้มีโอกาสได้ฝึกหัดการแสดงโขน คุณตาได้ฝึกหัดเป็นตัวลิง และพร้อมกันนี้เมื่อฝึกโขน ก็ต้องฝึกพากย์โขนด้วย จึงทำให้ คุณตาเชียว มีความรู้ด้านการแสดงโขนติดตัวมา

เมื่อปลดประจำการ คุณตาเชียวไม่ได้ทำการแสดงโขนอีกเลย และได้กลับมาอยู่บ้านที่บางปะทุน ใกล้เคียงสนามไชย (เขตจอมทองในปัจจุบัน) คุณตายึดอาชีพทำไร่ทำสวนผลไม้ดังเช่นตอนยังไม่ถูกเกณฑ์ไปเป็นมหาดเล็ก เมื่อวงปีพาทย์ของคุณพ่ออยู่ย (นายอยู่ย สุวรรณวัฒน์) เกิดขึ้น ซึ่งบางครั้งมีการฝึกหัดโขนไว้เล่นกันเพื่อสร้างสีสันให้วงปีพาทย์ ซึ่งเวลาแสดงจะอยู่ในรูปแบบโขนชาวบ้าน ไม่ได้แต่งกายยืนเครื่องอย่างโขนของหลวง แต่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบชาวบ้านที่สวมใส่กันอยู่ การแสดงเน้นตลกขบขันเสียส่วนใหญ่ คุณตาเชียว ได้คอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในเรื่องการออกท่าทาง และการพากย์ เจรจา

สิ่งที่ตัวผมได้รับถ่ายทอดโดยตรงจากคุณตาเชียว คือการเต้นโขน และการพากย์ เจรจา โดยเริ่มตั้งแต่ผมอายุประมาณ 7 ปี ก็ได้หัดการพากย์ เจรจา จากคุณตาเชียว ด้วยความเป็นคนที่มีพรสวรรค์ด้านศิลปะมาตั้งแต่เด็ก ผมจึงแกะหนังตะลุงขึ้นมา เพื่อแสดงประกอบกับการพากย์ เจรจา ที่ได้ฝึกมาจากคุณตาให้พวกเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันดู มีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมได้ลองหัดขีดหนังตะลุง โดยใช้มุ้งที่กางนอนในบ้านเป็นจอหนัง และจุดเทียนไว้ในมุ้ง แล้วจึงขีดหนังตะลุงไปพร้อมพากย์ เจรจาตามเรื่อง ขณะที่กำลังเพลิดเพลินกับการขีดหนังตะลุง ไฟเกิดไหม้ไปโดนมุ้ง ทำให้คนที่อยู่ในบ้านต้องตกใจตื่นมาช่วยกันดับไฟ

ผมได้รับฟังประสบการณ์ต่าง ๆ จากคุณตาเขียว อยู่เสมอ ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณตาเขียวเล่าให้ฟัง ทำให้ผมได้ซึมซับศิลปะแขนงนี้เข้าไปในจิตใจ และเป็นหนึ่งในแรงผลักดันให้ผม ได้ก่อตั้งหลักสูตรโขนในโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม จนตั้งเป็นคณะโขนจิ๋วบ้านยี่มในปัจจุบัน⁸

ด้านการศึกษา

นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่ออายุครบ 7 ปี ที่โรงเรียนวัดบางขุนเทียนกลาง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เขตจอมทอง เมื่อศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงได้เข้าศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนวัดราชโอรส ต่อมาเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ได้เข้าศึกษาด้านช่างสิบหมู่ที่โรงเรียนเพาะช่าง ตั้งอยู่ถนนตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร ศึกษาในแผนกช่างหัตถกรรม วิชาเอกคือ ช่างแกะสลักงานไม้ จนจบการศึกษาในปี พ.ศ. 2509 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือเทียบเท่าระดับอนุปริญญา ในขณะที่โรงเรียนเพาะช่างยังไม่มีการสอนระดับปริญญาตรี นายประเสริฐจึงได้เข้าทำงานเป็นครูอาสาสมัครด้านศิลปะประดิษฐ์ ต่อมาเมื่อโรงเรียนเพาะช่างได้เปิดหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี ในนามวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวะ นายประเสริฐ ซึ่งขณะนั้นรับราชการเป็นช่างเขียนแผนที่ อยู่ที่กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม ได้ใช้เวลาว่างช่วงเย็น และวันเสาร์ศึกษาต่อจนจบปริญญาด้านศิลปกรรม เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปีพ.ศ. 2526

⁸ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 15 พฤศจิกายน 2552.

ภาพที่ 6: นายประเสริฐเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร
จากภานายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ เป็นบัณฑิตรุ่นแรกของวิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวะ เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในปีพ.ศ. 2526

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ด้านครอบครัว

นายประเสริฐได้สมรสกับนางเอี่ยมพร ถนนมชาติ เมื่อปีพ.ศ. 2522 มีบุตร 2 คน คือ ว่าที่ร้อยตรีศุภโชค สุวรรณวัฒน์ และนางสาววราภรณ์ สุวรรณวัฒน์ นายประเสริฐและภรรยาได้ส่งเสริมและปลูกฝังให้บุตรทั้งสองคน มีความรักในศิลปวัฒนธรรมไทย ส่งผลให้บุตรทั้งสองของนายประเสริฐ เลือกที่จะศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับดนตรีและนาฏศิลป์ไทยโดยตรง กล่าวคือ

- ว่าที่ร้อยตรีศุภโชค สุวรรณวัฒน์ สำเร็จการศึกษาในสาขาคูริยางค์ไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
- นางสาววราภรณ์ สุวรรณวัฒน์ สำเร็จการศึกษาในสาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

ภาพที่ 7: นางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์
ภรรยาของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ด้านการทำงาน

หลังจากนายประเสริฐจบการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง ใน พ.ศ.2509 นายประเสริฐได้ทำงานเป็นครูอาสาสมัครด้านศิลปะประดิษฐ์ตามจังหวัดต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 ถึง พ.ศ. 2513 จากนั้นจึงได้ลาออกจากการเป็นครูนิเทศ และสมัครเข้าเป็นราชการของกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม ในตำแหน่งช่างเขียนแผนที่ ใน พ.ศ. 2535 นายประเสริฐได้ลาจากราชการด้วยเพราะการมีกิจการเป็นของตนเอง จึงมาเปิดโรงเรียนอนุบาลขึ้นเพื่อให้เป็นกิจการของครอบครัว โดยให้ชื่อว่า "โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม" นายประเสริฐดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียน โรงเรียนแห่งนี้ดำเนินการในลักษณะสถานศึกษาของเอกชน เมื่อโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มของนายประเสริฐเปิดดำเนินการได้ 1 ปี นายประเสริฐต้องการจะฟื้นฟู และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมที่บิดาของตน (นายยู่ย สุวรรณวัฒน์) เคยสร้างไว้ กลับมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักใน

สังคมปัจจุบัน ซึ่งเริ่มต้นโดยการก่อตั้งคณะโขนเยาวชน และนายประเสริฐได้กล่าวอธิบายถึงสาเหตุที่เลือกก่อตั้งคณะโขนเยาวชนขึ้นในขณะนั้น ดังนี้

สาเหตุที่นายประเสริฐ เริ่มต้นจากการแสดงโขน เพราะนายประเสริฐเห็นว่าตนสามารถสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายของผู้แสดงโขนได้เอง ซึ่งประกอบด้วย การทำศีรษะโขน การปักและตัดเย็บชิ้นส่วนต่าง ๆ ของเครื่องแต่งกายโขน และปัจจัยนี้จะเป็นการช่วยสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัว ของการแสดงได้ทางหนึ่ง ซึ่งที่อื่นไม่สามารถเลียนแบบได้ เพราะไม่สามารถหาเช่าเครื่องแต่งกายโขนสำหรับเด็กได้ ถ้าจะจัดทำขึ้นใหม่สำหรับการแสดงครั้งนั้น ๆ ก็ต้องใช้ทุนทรัพย์จำนวนมาก ที่สำคัญพื้นฐานการแสดงโขนนี้สามารถนำไปต่อยอดสู่การแสดงอื่น ๆ ได้ เช่น หน้าใหญ่ หุ่นละครเล็ก เป็นต้น⁹

ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้นายประเสริฐเลือกทำการแสดงโขนเยาวชนขึ้น ไม่ใช่ความคิดเริ่มแรกของนายประเสริฐ เพราะก่อนหน้านั้นนายประเสริฐเคยคิดตั้งคณะโขนโดยใช้ศิลปินในวัยเดียวกับตน ซึ่งนายประเสริฐได้อธิบายไว้ในเอกสารประวัติและผลงานของตนดังนี้

การที่ตนจะอยู่ในฐานะของผู้แสดงและหาสมาชิกที่เป็นนักแสดงในวัยเดียวกันแบบที่คุณพ่ออยู่เคยทำ คงเป็นเรื่องยากมาก และการให้ความนิยมจากผู้ชมคงเป็นไปได้ยาก และมันต่างยุคต่างสมัยกัน ในปัจจุบันสังคมนิยมแต่ดาราวัยรุ่น ดาราที่อายุมากจะไม่ค่อยได้รับความนิยม บางครั้งถึงกับไม่มีผู้ชม เพราะไม่มีจุดสนใจ และประเด็นสำคัญคือ สถานที่ที่ใช้ทำการแสดงก็ได้เปลี่ยนไป จากเคยแสดงกันตามลานวัดของแต่ละชุมชน ก็เปลี่ยนเป็นแสดงตามศูนย์การค้า ตามโรงแรม ตามร้านอาหาร ซึ่งไม่ใช่ที่ชุมนุมของผู้มีอายุ นายประเสริฐจึงเกิดความคิดที่จะทดลองนำเด็กอนุบาลของตนมาฝึกซ้อมโขน เพื่อเตรียมพร้อมเป็นนักแสดง ส่วนนายประเสริฐก็เปลี่ยนสถานะไปเป็นผู้ควบคุมคณะแทน¹⁰

⁹ คณะโขนที่บ้านยิ้มม, เอกสารประวัติและผลงานนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ (ม.ป.ท.: โรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม, 2552), หน้า 2.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน

นายประเสริฐ ถือว่าการนำเด็กนักเรียนของตนมาฝึกหัดโขนนี้ นอกจากตนจะได้ทำการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมเช่นเดียวกับนายอู่ สุวรรณวัฒน์ บิดาของตนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังและเสริมความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมประจำชาติให้เด็กนักเรียนของตน ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของเด็กนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ที่ได้รับความรู้ด้านการแสดงโขนนอกเหนือไปจากการเรียนตามปกติเหมือนโรงเรียนอนุบาลทั่วไป

การฝึกหัดการแสดงโขนให้กับเยาวชนที่เป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ได้ดำเนินไปโดยได้รับการตอบรับอย่างดีจากเด็กนักเรียนที่เข้าทำการฝึกหัดโขน นายประเสริฐจึงเกิดความคิดที่จะจัดตั้งคณะทำการแสดงโขนของเยาวชนขึ้น ควบคู่ไปในโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ดังนั้นในพ.ศ.2535 นายประเสริฐ จึงจัดตั้งคณะโขนเยาวชนขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “คณะโขนจิวบ้านยี่ม” ซึ่งนายประเสริฐได้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมคณะอีกหนึ่งตำแหน่ง แม้ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มได้ปิดตัวลงแล้ว แต่โขนเยาวชน คณะโขนจิวบ้านยี่ม ของนายประเสริฐ ยังดำเนินการอยู่ และมีผลงานการแสดงที่ทำให้ผู้คนได้รู้จักเพิ่มขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน

รางวัลและเกียรติคุณที่นายประเสริฐได้รับ

นายประเสริฐ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ส่งผลให้นายประเสริฐ ได้รับรางวัลและเกียรติคุณที่สร้างความภูมิใจนายประเสริฐและครอบครัวเรื่อยมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันได้ถึงการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีจริยธรรมที่ดี โดยรางวัลและเกียรติยศต่าง ๆ มีดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และบริษัท เซเรบอส (ประเทศไทยจำกัด) ให้เกียรติบัตรเพื่อแสดงว่าโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ได้รับรางวัลที่ 2 ในการประกวดประดิษฐ์สื่อการสอนเด็กนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จากโครงการแบรนต์ เด็กดีเด่น รุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2539 มอบไว้ ณ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2540

ภาพที่ 8: โล่เกียรติยศ ผู้ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

2. นิตยสารศูนย์ข่าววิทยุและโทรทัศน์ นิตยสารผู้นำนักบริหารหนังสือพิมพ์ทำเนียบธุรกิจ มอบรางวัลโล่เกียรติยศ ผู้ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม สาขานักบริหารสถานศึกษาผู้มีคุณธรรมและจรรยาบรรณดีเด่น นายประเสริฐ (ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม) ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2542 มอบโดยนายสิโรตม์ ปัญญาวัฒน์ อธิการบดีสมาชิกรคณกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม
3. นิตยสารศูนย์ข่าววิทยุและโทรทัศน์ นิตยสารผู้นำนักบริหารหนังสือพิมพ์ทำเนียบธุรกิจ มอบใบประกาศเกียรติคุณผู้ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม สาขานักบริหารสถานศึกษาผู้มีคุณธรรมและจรรยาบรรณดีเด่น ให้นายประเสริฐ ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 มอบโดยนายสิโรตม์ ปัญญาวัฒน์ อธิการบดีสมาชิกรคณกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม ประธานบริหารกิตติมศักดิ์นิตยสารศูนย์ข่าววิทยุและโทรทัศน์

ภาพที่ 9: โล่เกียรติยศ “คนดีศรีชมรม”

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

4. พรรคไทยรักไทยมอบ โล่เกียรติยศ “คนดีศรีชมรม” เพื่อเป็นเกียรติแด่ นายประเสริฐ ที่ได้เสียสละอุทิศตนเพื่อชาวชุมชน มอบไว้ ณ วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2543 มอบโดย พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร (หัวหน้าพรรคไทยรักไทยในขณะนั้น)

ภาพที่ 10: โล่ประกาศเกียรติคุณ “เพชรเสมา”

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

5. หนังสือพิมพ์ทำเนียบธุรกิจนิตยสารผู้นำนักบริหาร มอบโล่ประกาศเกียรติคุณ “เพชรเสมา” ประจำปี พ.ศ. 2545 โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมเสริมสร้างจริยธรรม ส่งเสริมการกีฬาต่อต้านยาเสพติด แด่ นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ในสาขานักบริหาร

สถานศึกษาผู้มีคุณธรรมดีเด่น มอบไว้ ณ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2545 มอบโดย
ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ศศิธร อธิการบดีว่าราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาพที่ 11: โล่ประกาศเกียรติคุณ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่นประจำปีพ.ศ. 2546

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

6. กรรมการการศึกษานอกโรงเรียนมอบได้โล่เกียรติคุณเพื่อแสดงว่า นายประเสริฐ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่นประจำปีพ.ศ. 2546 มอบโดย นายชาติชาติตรี โยสีดา อธิบดีกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน

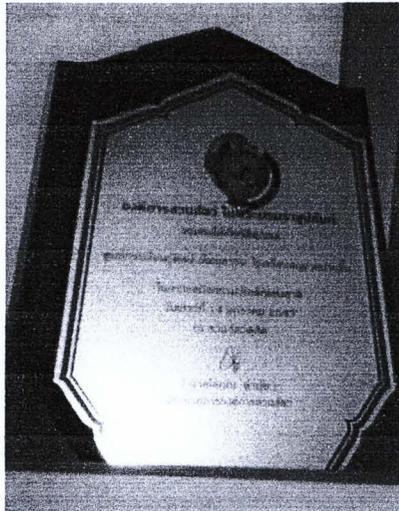

ภาพที่ 12: โล่เกียรติคุณพระราชทาน จากสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

7. นายประเสริฐเข้ารับพระราชทานโล่เกียรตินิยมจากสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องด้วยนายประเสริฐได้ให้ความร่วมมือกับร้านจิตรลดา ในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการจัดงาน "จิตรลดา พัสดราภรณ์ 2547 " ณ โรงแรมพลาซ่าแอทธินี วันที่ 7 พฤศจิกายน 2547
8. คณะโชนจิ๋วบ้านยี่มเข้ารับพระราชทานช่อดอกไม้ จากสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ ในงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำที่รัฐบาลจัดถวาย เนื่องในโอกาสที่สาธารณรัฐอินเดีย ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายรางวัล อินทิวรา คานที ประจำปี พ.ศ.2547 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบ

ภาพที่ 13: โล่เกียรตินิยมจากองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

9. องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มอบโล่เกียรตินิยมแก่ ศูนย์การเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ในการจัดกิจกรรมวัดเด็กแห่งชาติ ณ สวนสัตว์ดุสิต ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2545 มอบโดย นายโสภณ คำนุ้ย ผู้อำนวยการ องค์การสวนสัตว์

ภาพที่ 14: โล่เกียรติคุณ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

10. โล่เกียรติคุณ จากกรุงเทพมหานคร โดยยกย่องให้เป็นภูมิปัญญาผู้สูงอายุ สาขา ศิลปกรรม ของสำนักงานเขตจอมทอง เนื่องในกิจกรรมเผยแพร่ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2550 มอบโดยนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
11. ได้รับคัดเลือกให้เป็นวุฒิสมาชิกสภาวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานคร

2.2 ความเป็นมาของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มและคณะในจิวบ้านยี่ม

การก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม

โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มตั้งอยู่ เลขที่ 57/34 หมู่ที่ 7 ถนนดาวคะนอง - จอมทอง แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการเมื่อ พ.ศ. 2535 รับนักเรียนตั้งแต่อนุบาล 1 ถึงอนุบาล 3 มีนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ เป็นอาจารย์ใหญ่

หลังจากนายประเสริฐ ได้ลาออกจากการเป็นข้าราชการในกระทรวงคมนาคมในปี พ.ศ. 2535 (เป็นการลาออกก่อนการเกษียณอายุราชการ) นายประเสริฐและนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์ (ภรรยา) ต้องการมีกิจการที่สร้างรายได้ให้ครอบครัว ประกอบกับบ้านที่นายประเสริฐอยู่อาศัยนั้นมีพื้นที่กว้างขวาง และอยู่ในแหล่งชุมชน นั่นคือชุมชนคุณยายวัน นายประเสริฐและภรรยาจึงตัดสินใจเปิดโรงเรียนอนุบาลขึ้น

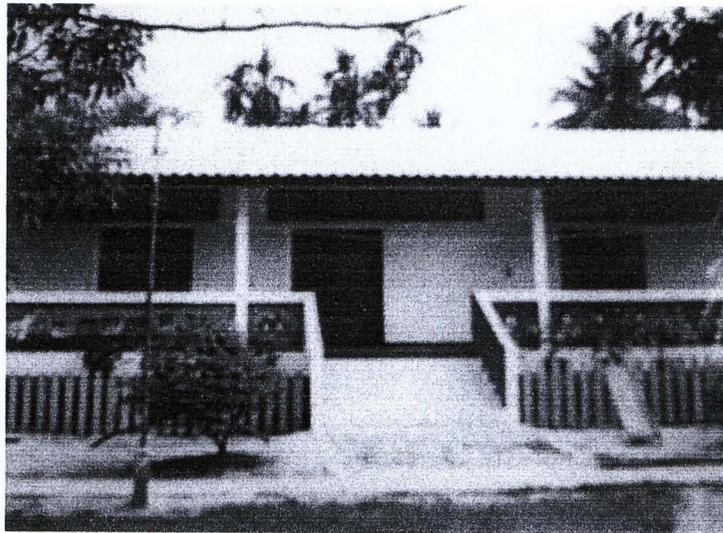
โรงเรียนอนุบาลที่นายประเสริฐและภรรยาตั้งขึ้นนั้นได้ใช้ชื่อเล่นของบุตรสาวคนเล็ก คือ นางสาววารภรณ์ สุวรรณวัฒน์ ซึ่งมีชื่อเล่นว่า “ยี่ม” มาตั้งเป็นชื่อโรงเรียน เพราะชื่อโรงเรียนที่เตรียมไว้เพื่อแจ้งต่อกระทรวงศึกษาธิการ ในวันขออนุญาตเปิดโรงเรียน คือ “โรงเรียนอนุบาลบ้านสวน” ซึ่งซ้ำกับโรงเรียนอนุบาลแห่งอื่น แต่นายประเสริฐต้องการคงคำว่าบ้านไว้ เพราะใช้พื้นที่ภายในบ้านของตนมาสร้างเป็นโรงเรียน จึงต้องหาคำลงท้ายอย่างอื่น นั่นคือคำว่า “ยี่ม” จึงเป็นที่มาของชื่อ “โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม”

นายประเสริฐดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ซึ่งนายประเสริฐและภรรยาได้ช่วยกันสอนนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

พื้นที่โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม (พ.ศ.2534)

โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มตั้งอยู่บนพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินอันเป็นมรดกตกทอดมาจากนายเชียว บัวพันธ์ (ตาของนายประเสริฐ) ที่ดินผืนนี้นายยี่ม และนายประเสริฐ เคยใช้เป็นที่ดินทำสวนผลไม้มาก่อน โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มแบ่งพื้นที่ส่วนต่าง ๆ เพื่อจัดให้เป็นบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้ของผู้ที่จะเข้ามาเรียน ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

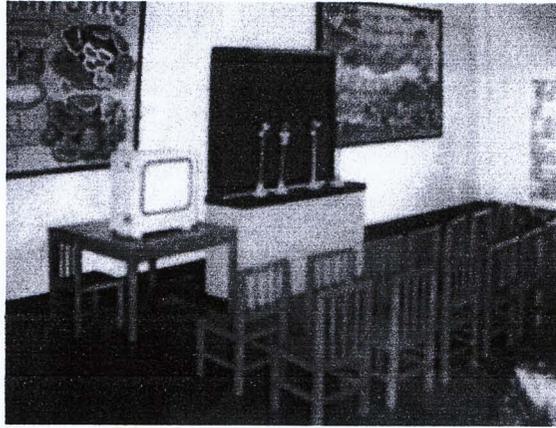
1. ประเภทอาคาร

ภาพที่ 15: อาคารเรียน (อาคารเอนกประสงค์)
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

1.1 อาคารเรียน (อาคารเอนกประสงค์)

อาคารเรียนอยู่ด้านหน้าทางทิศเหนือของโรงเรียน มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร 20 เซนติเมตร มีบันไดทางขึ้นอยู่ด้านหน้าตรงกึ่งกลางอาคาร ในอาคารสร้างเป็นห้องโถงใหญ่ห้องเดียวยาวตลอดแนวอาคาร มีไว้สำหรับใช้เป็นห้องเรียน และห้องนอนสำหรับเด็กนักเรียนอนุบาล ทั้ง 3 ชั้นปี

ภาพที่ 16: อุปกรณ์การเรียนการสอนในอาคารเรียน (อาคารเอนกประสงค์)
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ห้องโถงในตัวอาคาร มีอุปกรณ์การเรียนการสอนไว้สำหรับเด็กนักเรียน คือ มีเก้าอี้สำหรับนั่งเรียนหนังสือ มีกระดานดำ และมีสื่อการเรียนการสอน และที่สำคัญ มีฉากไว้สำหรับกั้นห้องเรียน เป็น 3 ห้อง เพื่อแยกนักเรียนแต่ละชั้นปีออกจากกัน ซึ่งฉากนี้สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพราะเมื่อต้องการพื้นที่ในส่วนอาคารนี้เป็นบริเวณกว้าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมรวม ก็จะสามารถเคลื่อนฉากนี้ออกหลบไว้มุมด้านหลังห้อง

ภาพที่ 17: บรรยากาศภายในอาคารเรียน (อาคารเอนกประสงค์)
ในภาพเป็นการเปิดฉากที่กั้นห้องเรียนออก เพื่อเปิดเป็นพื้นที่กว้างสำหรับทำกิจกรรมรวม
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

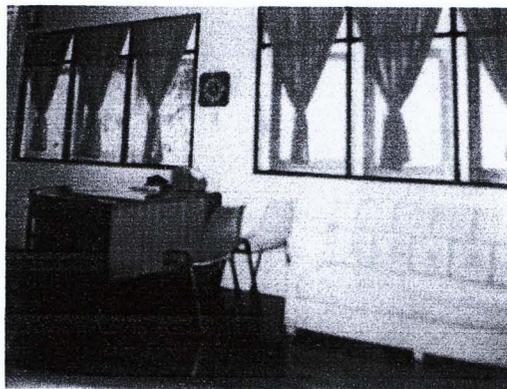
1.2 อาคารอำนวยการ

อาคารอำนวยการ และธุรการ ตั้งอยู่ด้านในของโรงเรียนหันหน้าออกทางทิศตะวันออก (ด้านหน้าโรงเรียน) เป็นอาคารชั้นเดียว ยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร 20 เซนติเมตร เช่นเดียวกับอาคารเรียน

ภาพที่ 18: อาคารอำนวยการ และธุรการ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

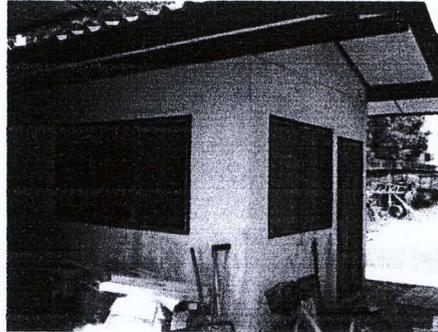
ภายในอาคารเป็นห้องโถงกว้าง จัดพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้สำหรับต้อนรับผู้มาติดต่อธุระกับทางโรงเรียน และเป็นห้องสำหรับจัดเก็บเอกสารธุรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และนักเรียน

ภาพที่ 19: บรรยากาศภายในอาคารอำนวยการ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

1.3 อาคารโรงครัว

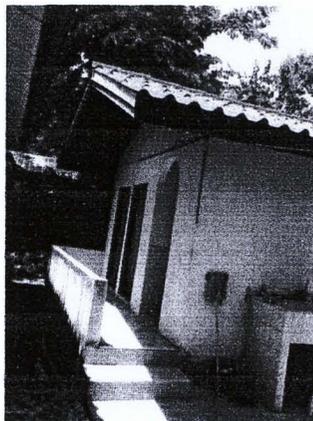
อาคารโรงครัว ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของพื้นที่โรงเรียน อยู่ติดกับอาคารเรียนเป็นระนาบเดียวกันหันหน้ามาทางอาคารอำนวยการ มีไว้เพื่อประกอบอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน โดยนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์ เป็นผู้ประกอบอาหารสำหรับเด็กนักเรียน โดยนางเอี่ยมพร ได้เข้าอบรมการประกอบอาหารสำหรับเด็กนักเรียนก่อนขึ้นประถมศึกษาจากกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 20: อาคารโรงครัว
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

1.4 อาคารห้องน้ำ

อาคารห้องน้ำตั้งอยู่ด้านหลังทางทิศเหนือของพื้นที่โรงเรียน ต่อจากอาคารโรงครัว มีการแบ่งพื้นที่สำหรับนักเรียนเพศหญิง และเพศชายออกจากกัน ด้านหน้าห้องน้ำ มีอ่างล้างมือยาวสำหรับนักเรียนหลายคน

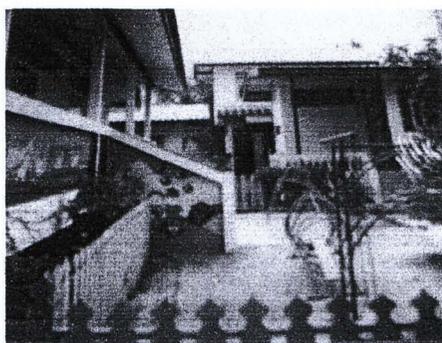
ภาพที่ 21: อาคารห้องน้ำ
ที่มา: ทำการบันทึกภาพโดยผู้วิจัย

2. ประเภทพื้นที่กลางแจ้ง

2.1 สนามเด็กเล่นด้านหน้าโรงเรียน

พื้นที่ส่วนนี้อยู่บริเวณหน้าโรงเรียน เมื่อเดินมาจากด้านทิศตะวันออก จะพบพื้นที่กลางแจ้งที่อยู่ระหว่างอาคารเรียน และอาคารอำนวยการ พื้นที่นี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นพื้นหินคลุก มีเครื่องเล่นสำหรับเด็กจัดวางไว้อยู่ติดกับอาคารเรียน และส่วนที่เป็นสนามหญ้าติดกับอาคารอำนวยการ และยาวไปถึงด้านทิศใต้ของพื้นที่โรงเรียนด้านหน้า

ภาพที่ 22: พื้นที่สนามเด็กเล่นหน้าอาคารเรียน

จากภาพคือพื้นที่ในส่วนที่เป็นสนามหญ้ามี่ไว้สำหรับทำกิจกรรมกลางแจ้งต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การทำกายบริหารตอนเช้า การทำกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ

รวมทั้งการวิ่งเล่นของนักเรียน

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

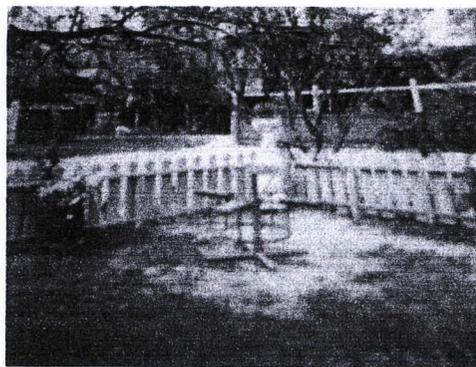

ภาพที่ 23: พื้นที่สนามเด็กเล่นติดกับด้านหน้าอาคารอำนวยการ

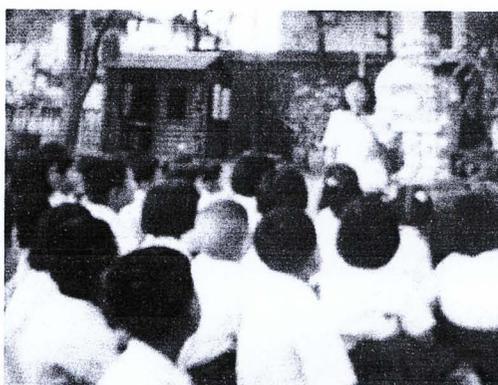
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

2.2 สนามเด็กเล่นด้านหลังโรงเรียน

ด้านหลังโรงเรียนมีพื้นที่ค่อนข้างมาก ติดกับด้านหลังของอาคารอำนวยการ พื้นที่ส่วนนี้เป็นพื้นที่สนามหญ้า มีเครื่องเล่นของเด็กจัดวางไว้เป็นจุด พื้นที่ส่วนนี้ไว้สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน รวมทั้ง การเรียนรู้ธรรมชาติ และเป็นห้องเรียนกลางแจ้ง

ภาพที่ 24: พื้นที่สนามเด็กเล่นหลังโรงเรียน
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 25: บรรยากาศการเรียนการสอนนอกห้องเรียน
ในภาพนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์กำลังเล่านิทานให้เด็กนักเรียนฟัง
บริเวณสนามหญ้าด้านหลังอาคารอำนวยการ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

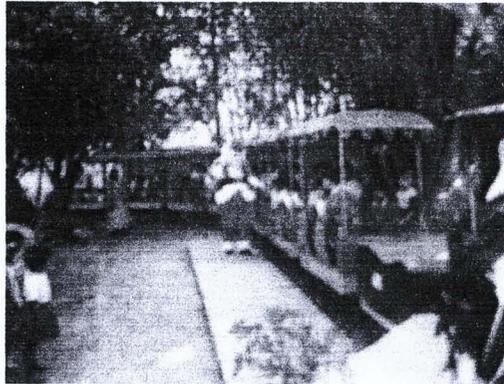
เมื่อโรงเรียนมีงานหรือกิจกรรมพิเศษในวาระต่าง ๆ จะใช้พื้นที่ว่างด้านหลังโรงเรียนนี้
ในการจัดงาน เช่นการจัดการแสดงของเด็กนักเรียนในช่วงก่อนปิดภาคการศึกษา

ภาพที่ 26: การแสดงของนักเรียนบนเวทีหลังโรงเรียน
จากภาพเป็นการแสดงของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม
ซึ่งเป็นกิจกรรมในงานวันปิดภาคการศึกษาของโรงเรียน ได้ใช้พื้นที่ด้านหลังโรงเรียน
ในการตั้งเวทีเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว เพราะมีเนื้อที่กว้างขวางเหมาะสำหรับเด็กนักเรียน
และผู้ปกครองที่มาร่วมทำกิจกรรม
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

2.3 ทางรถไฟแนวรั้วโรงเรียน

บริเวณด้านทิศใต้มีพื้นที่นอกรั้วสนามเด็กเล่น แต่ยังเป็นพื้นที่ ภายในโรงเรียน มีการสร้างทางรถไฟสำหรับพาเด็กนักเรียนนั่งเล่น ในยามว่าง หรือ ในบางครั้งมีการจัดกิจกรรมขึ้น ก็จัดขึ้นบริเวณรางรถไฟ ซึ่งการมีรถไฟเด็กเล่นในโรงเรียนนี้ ถือเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักเรียนอยากมาโรงเรียนทุกวัน

ภาพที่ 27: รถไฟเด็กเล่น

ในภาพเป็นการจัดกิจกรรมงานวันคริสต์มาส

มีคนแต่งตัวเป็นซานตาครอสมาแจกของขวัญเด็ก ๆ ที่นั่งอยู่บนขบวนรถไฟ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

สาเหตุการปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการมีความเข้มงวดขึ้น และระบบการวัดมาตรฐานการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้คุณสมบัติบางอย่าง ของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ในการเป็นสถานศึกษาเอกชน (โรงเรียนอนุบาลขนาดเล็ก) บกพร่องไป ดังที่มีการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ซึ่งมีบทสรุปไว้ดังนี้

โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มตั้งอยู่หมู่ที่ 7 แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นอนุบาล 3 มีบุคลากรจำนวน 2 คน ผู้เรียนจำนวน 70 คน ได้รับการประเมินภายนอกจาก สมศ. (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน) เมื่อวันที่ 22 – 24 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2548 โดยผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้พิจารณาตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

ผลการประเมินด้านผู้บริหาร

สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงเป็นทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการบริหารสามารถสร้างความศรัทธาต่อผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีความสามารถที่โดดเด่นในด้านการช่าง ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรีและการแสดงของไทย สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถและทักษะของผู้เรียนโดยใช้ภูมิปัญญาไทยเข้ามาเป็นสื่อ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี และการเคลื่อนไหว สถานศึกษาสนับสนุนการจัดหาสื่อการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน มีการจัดการประสบการณ์เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมกายบริหาร และกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการเชื่อมโยงความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

สถานศึกษามีการบริหารงบประมาณ บริหารเชิงกลยุทธ์ การตรวจสอบถ่วงดุล การนิเทศงานและการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและรูปแบบที่เป็น ลายลักษณะอักษรที่ยังไม่เด่นชัด รวมทั้งการจัดบริหารงานด้านการเก็บข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นระบบ และพัฒนาให้ครอบคลุมทุกสายงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ง่ายต่อการสืบค้น และนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนางาน สำหรับการใช้สื่อธรรมชาติเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สถานศึกษาใช้ค่อนข้างน้อย

ผลการประเมินด้านครู

ครูมีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก มีจิตสำนึกด้านความ เสียสละ และความรับผิดชอบสูง เอาใจใส่และมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นผล ให้สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่

ครูมีคุณวุฒิและความรู้ไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบและครูบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย และวิธีการประเมินผลและ พัฒนาการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมตามวัย และสอดคล้องกับสภาพจริงของการ เรียนรู้ เมื่อคำนวณตามเกณฑ์ ก.ค. พบว่า สถานศึกษามีครูต่ำกว่าเกณฑ์ เกณฑ์ ก.ค. จำนวน 1 คน

ผลการประเมินด้านผู้เรียน

ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีวินัยและความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามข้อตกลงร่วมกันได้ดี มีมารยาทในการพูด การฟัง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น มีความรู้และทักษะเบื้องต้น รักการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี รวมทั้งมีความโดดเด่นด้านสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหวทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ยังแสดงออกไม่เห็นเด่นชัด¹¹

¹¹ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, รายงานสรุปผลการประเมิน คุณภาพภายนอกโรงเรียนอนุบาลบ้านฉิมปีพ.ศ.2544 – 2548 (ออนไลน์),30 มกราคม 2553. แหล่งที่มา www.onesqa.or.th/onesqa/th/reportyear/show_allGovernment.php?SystemMenu

จากการประเมินมาตรฐานภายนอกของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม คณะกรรมการได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อทางโรงเรียนจะได้นำไปแก้ไขให้เป็นไปตามระเบียบ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

ด้านผู้บริหาร

สถานศึกษาควรจัดการบริหารงานโดยจัดระบบการบริหารงานประมาณมีข้อมูลเอกสารครบถ้วนให้ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีผู้รับผิดชอบงานโดยตรง จัดบริหารงานเชิงกลยุทธ์โดยมีแผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 3 - 5 ปี จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการปฏิบัติตามแผน มีข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน มีการนิเทศติดตามผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และนำข้อมูลประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนางาน ด้านการตรวจสอบถ่วงดุล ควรมีการตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย มีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน ในการตรวจสอบติดตามงาน และจัดให้มีคณะกรรมการประเมินภายใน และทำการประเมินภายในทุกปีการศึกษา นอกจากนั้นควรพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน การใช้สื่อธรรมชาติประเภทต้นไม้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา

ด้านครู

ครูควรได้รับการเพิ่มพูนความรู้และคุณวุฒิให้ตรงกับงานที่รับผิดชอบ นำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยมาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ใช้วิธีการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมตามศักยภาพและวัยของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพจริงของการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน และสถานศึกษาควรจัดครูเพิ่มขึ้น 1 คน เพื่อให้มีครูครบตามเกณฑ์ ก.ค.

ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์และคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยการฝึกทักษะการคิดรวบยอด เช่น ฝึกให้บอกลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ปัญหาในการเล่นและทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ฝึกให้ผู้เรียนมีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดย ให้เล่นและเล่าเรื่อง

หรือสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการของตนเอง โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติที่คิดขึ้นเอง ให้ทำงานที่ต่อเติมจากที่ผู้อื่นทำค้างไว้ให้เสร็จสมบูรณ์ การบอกความสัมพันธ์และการประมาณ หรือคาดการณ์เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตจริง เป็นต้น¹²

¹² สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มปีพ.ศ.2544 – 2548 (ออนไลน์), 30 มกราคม 2553. แหล่งที่มา www.onesqa.or.th/onesqa/th/reportyear/show_allGovernment.php?SystemMenu

มาตรฐาน		ระดับคุณภาพ		
		ปรับปรุง	พอใช้	ดี
ด้านผู้บริหาร				
มาตรฐานที่ 13	สถานศึกษามีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ		√	
มาตรฐานที่ 14	สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา			√
มาตรฐานที่ 18	สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			√
มาตรฐานที่ 20	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ			√
มาตรฐานที่ 25	สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้		√	
ด้านครู				
มาตรฐานที่ 22	ครูมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		√	
มาตรฐานที่ 24	ครูมีคุณวุฒิและความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ		√	
ด้านผู้เรียน(ระดับก่อนประถมศึกษา)				
มาตรฐานที่ 1	ผู้เรียนมีคุณธรรมจรรยาบรรณและค่านิยมที่พึงประสงค์			√
มาตรฐานที่ 4	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเบื้องต้น			√
มาตรฐานที่ 5	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์		√	
มาตรฐานที่ 6	ผู้เรียนรักการเรียนรู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้			√
มาตรฐานที่ 9	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้			√
มาตรฐานที่ 10	ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี			√

ตารางที่ 1: ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มที่มา: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มปีพ.ศ.2544 – 2548 (ออนไลน์),

30 มกราคม 2553. แหล่งที่มา

จากบทสรุปของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ส่งผลให้โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มในความรับผิดชอบของนายประเสริฐ (อาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียน) ต้องปรับปรุงข้อบกพร่องบางประการที่คณะกรรมการให้คำแนะนำ โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มจึงจะสามารถดำเนินการต่อไปได้

แต่นายประเสริฐเห็นว่าเป็นเรื่องยากในการปรับตามคำแนะนำของคณะกรรมการ เพราะถ้าปรับแล้ว ต่อไปมีการปรับปรุงมาตรฐานในการประเมินของ สมศ. อีก โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ก็ต้องปรับตามอีก เมื่อนายประเสริฐเห็นว่าโรงเรียนที่ตนบริหารอยู่มีข้อบกพร่อง อาจส่งผลให้เด็กในโรงเรียนมีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของ สมศ. ที่จะทำการประเมินเป็นระยะ จึงตัดสินใจปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ในปีพ.ศ. 2548 นายประเสริฐกล่าวถึงเหตุผลในการตัดสินใจปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มดังนี้

ประการหนึ่งที่ผมตัดสินใจปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มลง เพราะคิดว่าในอนาคตต้องมีการแข่งขันด้านสถานศึกษา และสถานศึกษาระดับชั้นอนุบาลที่มีมาตรฐานดีก็เกิดขึ้นมากมาย ผมไม่จำเป็นต้องห่วงใยด้านการศึกษาทั่วไปของเด็กที่อยู่ในชุมชนว่าจะไม่มีที่เรียนดี ๆ แต่ด้านศิลปวัฒนธรรมกลับมีองค์กรเอกชนที่รับผิดชอบอยู่เป็นจำนวนน้อย ผมต้องการทุ่มเทให้สิ่งที่ตนถนัดและทำให้เยาวชนทั่วไป โดยเฉพาะที่อยู่ในชุมชน ให้ได้เรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยให้หลากหลายยิ่งขึ้น ผมจึงตัดสินใจปิดโรงเรียนอนุบาลลง แต่ยังคงดำเนินการด้านการฝึกหัดโขน และการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ไว้¹³

เมื่อโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มปิดตัวลง สถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่โรงเรียน ถูกดัดแปลงให้เหมาะสมต่อการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม และการดำเนินงานของโขนเยาวชน คณะโขนจิวบ้านยี่มต่อไป เช่น อาคารเรียนถูกปรับปรุง กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้าน ของเขตจอมทอง โดยการดูแลของนายประเสริฐ อาคารอำนวยการกลายเป็นสถานที่เก็บเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ทำการแสดง และเป็นห้องแต่งตัวนักแสดงของคณะโขนจิวบ้านยี่ม รวมทั้งเป็นที่ฝึกหัด

¹³ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 15 พฤศจิกายน 2552.

การแสดงในบางโอกาส สนามหญ้ากลายเป็นพื้นที่สำหรับฝึกหัดการแสดงโขน พื้นที่ด้านหลังไว้สำหรับจอดรถของคนในชุมชน และผู้ที่มาติดต่อกับคณะโขนจิวบ้านยี่ม หรือมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ แม้โรงเรียนอนุบาลจะไม่ได้เปิดทำการแล้ว แต่สถานที่แห่งนี้ยังเป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกในนาม "โรงเรียนบ้านยี่ม" เพราะเป็นที่สำหรับศึกษาด้านการแสดงต่าง ๆ ของไทย โดยเฉพาะการแสดงโขน

การก่อตั้งคณะโขนจิวบ้านยี่ม

เมื่อเปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มได้ระยะหนึ่ง นายประเสริฐต้องการดำเนินรอยตามบิดาของตน ที่เป็นศิลปินที่ทุ่มเทการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ลูกศิษย์ เพื่อหวังให้ศิลปวัฒนธรรมของไทย ได้คงอยู่สืบไป ดังนั้นนายประเสริฐจึงหาช่องทางเพื่อสร้างกลุ่มนักแสดงด้านศิลปวัฒนธรรม แต่จะไปฝึกผู้ใหญ่รุ่นเดียวกันคงยาก จึงคิดนำเด็กนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มมาฝึกหัดการแสดงต่าง ๆ เช่น ด้านนาฏศิลป์ ด้านการแสดงพื้นบ้าน และด้านดนตรีไทย แต่นายประเสริฐได้ให้ความสำคัญกับการแสดงโขน ซึ่งเป็นการแสดงของไทยที่มีมาแต่โบราณ และนายประเสริฐ ต้องศึกษาถึงความเหมาะสมที่จะนำการแสดงโขนมาฝึกหัดให้เด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ซึ่งนายประเสริฐได้กล่าวไว้ในการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ในปี พ.ศ.2545 ถึงเหตุการณ์ช่วงแรกที่น่าการฝึกหัดโขนมาได้ไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ดังนี้

เนื่องจากตนรู้จักกับพล.อ.ต. อาวุธ เงินชูกลิ่น อธิบดีกรมศิลปากร ในปัจจุบัน ซึ่งท่านเคยให้คำปรึกษาว่า ถ้าจะตั้งโรงเรียนอนุบาล น่าจะหาจุดเด่นในการสอน เพื่อไม่ให้เหมือนกับโรงเรียนอื่น ที่สำคัญพ่อตน (นายย้อย สุวรรณวัฒน์) เป็นเจ้าของวงปี่พาทย์ ชีวิตชลูกอยู่กับโขน กับละครมาตั้งแต่เด็ก ทำให้ผูกพัน จึงคิดว่าน่าจะมีการนำโขนเข้ามาเป็นหนึ่งในหลักสูตรของการเรียนการสอนให้แก่เด็ก ๆ ได้

ในปีแรกเป็นการหาข้อมูลการทำอุปกรณ์ โดยศึกษาหาข้อมูลถึงผลดี และผลเสียที่จะมีต่อเด็ก และเริ่มวางหลักสูตรเหมือนวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร เนื่องจากปกติ

เขาจะสอนเด็กในช่วงอายุ 8 ปีขึ้นไปจึงได้หาข้อมูลอยู่ 5 เดือน เพราะที่เราจะฝึกนี้ก็เป็นเด็กอนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3 อายุตั้งแต่ 2 ถึง 5 ปี สรุปว่ามีผลดีถึง 80% ที่สำคัญเราไม่ต้องไปหาช่างทำอุปกรณ์สำหรับโขน ตนทำเองได้ทุกอย่าง¹⁴

เมื่อนายประเสริฐมีโอกาสปรึกษากับผู้รู้ และลองศึกษาถึงผลดีผลเสียในการฝึกหัดโขน ให้เด็กนักเรียนของตน รวมทั้งการลงทุนลงแรงทำเครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ต่าง ๆ จึงได้ข้อสรุปว่าไม่มีผลเสียแต่อย่างใด นายประเสริฐจึงเริ่มฝึกหัดการแสดงโขนให้เด็ก ในปี พ.ศ.2535 ซึ่งนายประเสริฐกล่าวถึงช่วงแรกในการเรียนการสอนโขนให้เด็กนักเรียน ดังนี้

ในทุกเช้าช่วงเช้าแถวหน้าเสาธง เด็กทั้ง 70 คน ไม่ได้ฝึกท่าเต้นแอโรบิคเหมือนที่อื่น แต่เราเปลี่ยนเป็นท่ารำไทยให้เขา การฝึกเด็กเป็นไปได้อย่างช้ามาก ต้องเริ่มจากการเล่าเรื่องโดยใช้หุ่น เช่น ตอนศึกกุมภกรรณ เนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่เด็ก ๆ จะชอบรามเกียรติ์ ตอนศึกกุมภกรรณ ตอนยกรบ เขาจะชอบเปลี่ยนตัวเล่น พอฝึกท่าลิงเสร็จ เขาจะเปลี่ยนไปเป็นยักษ์ ครูฝึกปวดหัวเหมือนกัน บางที่เป็นสุครีพ บางที่เป็นหนุมาน สอนเด็กนี้ซัดใจเขาไม่ได้ ไม่งั้นเขาไม่เล่นงอน เด็กที่นี้จึงเล่นได้ทั้ง ลิง และยักษ์

นายประเสริฐให้ความเห็นว่า การเรียนโขนของเด็กจะง่ายตรงที่ขาแข้งเขายังไม่แข็ง เด็กที่เข้าไปเรียนกับทางวิทยาลัยนาฏศิลป์ มีอายุประมาณ 12 ปีแล้ว ร่างกายเริ่มแข็งแล้ว จึงต้องมีการตัด แต่สำหรับเด็กเราไม่ต้องตัด เขาสามารถทำได้ โดยเฉพาะท่าตีลังกานี้ชอบมาก

ผู้ปกครองหลายคนจะบอกว่าลูกหลานของเขา มีความอดทนมากกว่าเด็กอื่น รู้จักรับผิดชอบเนื่องจาก การเรียน หรือการออกโขนนั้น การแต่งตัวโขนครบชุด แต่ละครึ่ง ต้องใช้เวลาถึง 1 ชั่วโมงครึ่งบางทีที่แสดงตอน 5 โมงเย็น แต่เด็กต้องเตรียมตัวตั้งแต่ บ่าย 2¹⁵

¹⁴ ปริญญา กองวงศ์, “โขนเด็กส่งเสด็จแสงหนึ่งสู่สวรรค,” ข่าวสด

(12 พฤศจิกายน 2551): 4.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน

นายประเสริฐได้พบว่าการฝึกหัดการแสดงโขน ให้เด็กในระดับอนุบาลนี้ มีบางสิ่งที่เป็นคุณสมบัติที่ดีของเด็กที่ทำให้การฝึกหัดสะดวก เช่น ร่างกายเด็กในวัยนี้มีความยืดหยุ่นมาก สามารถทำท่าทางแบบโขนได้ โดยไม่ต้องจับเด็กมาดัดตัว และบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการฝึกหัดของเด็ก เช่น กระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งมีระบบระเบียบมีกฎเกณฑ์ และจารีตที่เคร่งครัดในท่ารำของโขน จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายเมื่อทำไม่ได้ จึงนำท่าทางที่เด็กมีอยู่ตามธรรมชาติมาปรับใช้ในการแสดงโขน เช่นการกระโดดโลดเต้นของเด็ก มาใช้ในการแสดงเป็นฝ่ายลิง

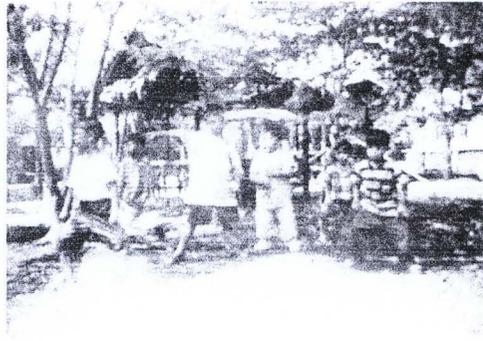

ภาพที่ 28: การฝึกหัดท่าทางการแสดงโขน

จากภาพเป็นการให้เด็กนักเรียนขึ้นมาหน้าเพื่อน ทำท่าอย่างท่าเหมือนการเดินเส้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการสอดแทรกเข้าไปในชั้นเรียน ทำให้เด็กได้ฝึกหัดการเดินแบบโขน
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ในการเริ่มต้นนายประเสริฐต้องอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจ และอนุญาตให้บุตรหลานของตนทำการฝึกหัดโขนได้ อีกทั้งต้องปลุกฝังให้เด็ก ๆ มีความรู้ในเรื่องรามเกียรติ์ โดยจะสอดแทรกควบคู่ไปกับการฝึกหัดท่าทางในการแสดงโขนของเด็กนักเรียน

นักเรียนในวัยนี้ส่วนมากเมื่อได้ฟังเรื่องรามเกียรติ์ จะชอบและให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะในเรื่องรามเกียรติ์ มีการใช้อิทธิฤทธิ์ ต่อสู้กัน และมีวีรบุรุษ เช่น หนุมานที่เป็นทหารเอกของพระราม เมื่อเด็กมีความสนใจในตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ เวลาที่เขาเล่นกันจะมีการสมมุติบทบาทว่า คนนี้เป็นตัวนั้น ตามแต่จะตกลง และเริ่มสวมบทบาทต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการทำให้เขาเข้าใจตัวละคร และเมื่อมาฝึกหัดโขนเพื่อทำการแสดง จะสะดวกขึ้นทั้งสำหรับผู้สอน และผู้เรียน

ภาพที่ 29: การสมมุติบทบาทในรามเกียรติ์ของเด็กนักเรียน
จากภาพเป็นเด็ก ที่เข้ามาวิ่งเล่นในบริเวณสนามเด็กเล่นหลังโรงเรียน ในวันหยุด
เด็กได้สมมุติว่าตนเป็นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ แล้วแสดงท่าทางไปตามบทบาท
คล้ายกับการเล่นขายของของเด็กทั่วไป ที่จะสมมุติว่ามีคนที่ เป็นพ่อค้า แม่ค้า และคนซื้อ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ความมุ่งมั่นในการฝึกหัดเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล ของนายประเสริฐ ทำให้นักเรียนใน
โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มสามารถแสดงโชว์ได้ภายใน เวลาไม่นาน ในปีพ.ศ.2535 ซึ่งเป็นช่วงแรกที่
เด็กนักเรียนสามารถแสดงโชว์ได้ นายประเสริฐให้เด็กนักเรียนแสดงโชว์ในงานที่จัดภายในโรงเรียน
เช่น งานวันปิดภาคการศึกษา และเด็กที่เป็นนักแสดงโชว์ในช่วงแรกที่มีการทำการแสดงขึ้น เป็น
เด็กอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปีเท่านั้น เพราะเด็กนักเรียนทั้ง 3 ชั้นปี มีอายุอยู่ระหว่างนี้

ภาพที่ 30: การฝึกหัดโชว์ของเด็กนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม
จากภาพเป็นเด็กนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มเปลี่ยนจากมุ่งกางเกง
มาเป็นนุ่งโจงกระเบนเพื่อทำการฝึกหัดโชว์ ในเวลาเรียน บนอาคารเรียน
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ต่อมา นายประเสริฐ ต้องการขยายโอกาสให้เด็กที่จบการศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม และเด็กอื่นที่อยู่ในชุมชนละแวกนั้น ได้มีโอกาสได้ฝึกหัดการแสดงโขน จึงรับเด็กที่มีความสนใจที่จะฝึกหัดการแสดงโขนทั้งที่เป็นเด็กนักเรียนที่จบไปแล้ว และเป็นเด็กละแวกนั้นเข้ามาเพื่อทำการฝึกหัด และผู้ที่มาฝึกหัดโขนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ จึงทำให้ระยะต่อมา นักแสดงโขนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม อยู่ในวัยตั้งแต่ 3 ปี ถึง 12 ปี

เมื่อการแสดงโขน ของนักแสดงจากโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม เริ่มเป็นที่รู้จัก จึงมีบุคคลภายนอก เข้ามาว่าจ้าง ให้นายประเสริฐนำเด็กนักเรียนของตนไปแสดงตามงานต่าง ๆ ซึ่งนายประเสริฐได้ตั้งกฎเกณฑ์ และวางแผนไว้ให้กับเด็กนักเรียนที่เป็นนักแสดงโขน ดังนี้

ส่วนการนำเด็กออกโชว์นั้นขึ้นอยู่กับผู้ว่าจ้าง แต่จะรับเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ เพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์ ในการแสดงต่อหน้าผู้ชมจริง เด็ก ๆ เขาจะตื่นตื่น เวลาที่ได้แต่งตัวแสดง สำหรับรายได้ ก็ให้กับเด็กทุกคนในแต่ละครั้ง ครั้งละ 100 บาท เก็บใส่กระปุกให้เด็กเอาไว้เมื่อเด็กเรียนจบอนุบาล 3 ก็จะไปเข้าบัญชี และให้กับผู้ปกครองและผู้ดูแลต่อไป เด็กบางคนไปโชว์ก็มีรางวัลพิเศษจากผู้ชม เด็กที่ออกไปโชว์ มีประมาณ 17 ถึง 18 คน สิ่งที่สำคัญคือ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อน ซึ่งผู้ปกครองเด็กเอง ก็ตื่นตื่นที่ลูกได้แสดง ¹⁶

เมื่อออกทำการแสดงนอกโรงเรียน บางครั้งมีทั้งนักแสดงที่เป็นเด็กนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม และเด็กอื่นที่มาฝึกหัดโขนโดยเฉพาะแสดงร่วมกัน ดังนั้นนายประเสริฐจึงออกทำการแสดงในนามคณะ แทนการทำการแสดงในนามโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ซึ่งนายประเสริฐตั้งชื่อคณะว่า “คณะโขนจิวบ้านยี่ม”

นอกจากเด็กนักเรียนในคณะโขนจิวบ้านยี่มจะมีโอกาสทำการแสดงโขนในงานต่าง ๆ เด็กยังมีรายได้จากค่าตอบแทนที่นายประเสริฐมอบให้ ซึ่งเริ่มแรก เป็นเงินจำนวน 100 บาท แต่ต่อมาได้เพิ่มขึ้น เป็น 200 บาท 300 บาท และในปัจจุบัน (พ.ศ.2553) ได้รับค่าตอบแทน 500 – 600 บาท ซึ่งเด็ก ๆ สามารถนำไปแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้

¹⁶ ปฤษณา กองวงศ์, “โขนเด็กส่งเสด็จแสงหนึ่งสู่สวรรค์,” *ข่าวสด* (12 พฤศจิกายน 2551): 4.

นายประเสริฐมีความสามารถด้านงานช่าง จึงสามารถสร้างสรรค์หุ่นประเภทต่าง ๆ ได้ โดยเริ่มแรกนายประเสริฐสร้างหุ่นกระบอก และหุ่นนิ้ว มาใช้เป็นที่การเรียนการสอน เพื่อเล่า นิทานให้เด็กฟัง ต่อมาได้สร้างหุ่นอีกหลายประเภท เช่น หุ่นมือ หุ่นละครเล็ก เพื่อเป็นการสานต่อ ในเชิงพัฒนาคณะหุ่นกระบอกคนตรีไทย ของนายอุ้ย สุวรรณวัฒน์ และใช้หุ่นเหล่านี้สร้างความ ดึงดูดใจให้เด็กนักเรียนฝึกหัดโขน นายประเสริฐ กล่าวถึงหุ่นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

คุณพ่ออุ้ย สุวรรณวัฒน์บิดาของนายประเสริฐ เคยเป็นหัวหน้าคณะหุ่นกระบอก มาก่อน และผมเคยช่วยงานในคณะหุ่นกระบอกของบิดามา จึงต้องการสานเจตนารมณ์ ของคุณพ่ออุ้ย ที่ต้องการสืบสานศิลปะการแสดงพื้นบ้านของไทยให้คงไว้ โดยการสร้าง หุ่นกระบอกขึ้นมาให้เด็กนักเรียนแสดง และพัฒนามาเป็นหุ่นประเภทอื่นอีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวละครในรามเกียรติ์

หน้าที่อย่างหนึ่งของหุ่นเหล่านี้คือ เมื่อเด็ก ๆ ที่มาฝึกหัดโขน เกิดความเบื่อหน่าย และไม่มีสมาธิในการฝึก ผมจะใช้หุ่นเหล่านี้เป็นตัวล่อให้เด็กตั้งใจฝึกโขน เช่นบอกเด็ก ๆ ว่าถ้าตั้งใจฝึกโขน หลังจากนั้นจะให้ไปนั่งเล่นหุ่นมือ เพราะหุ่นมีลักษณะคล้ายตุ๊กตา ซึ่งทำ ให้เป็นที่สนใจของพวกเขาเด็กนักเรียน¹⁷

¹⁷ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 30 พฤศจิกายน 2552.

ภาพที่ 31: หุ่นกระบอกของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม

จากภาพเป็นหุ่นกระบอกตัวลิง ใช้แสดงในเรื่องรามเกียรติ์ นายประเสริฐได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของนายยิ้ม สุวรรณวัฒน์ (บิดา) เป็นสิ่งที่นายประเสริฐใช้เป็นเงื่อนไขให้เด็กนักเรียนตั้งใจฝึกโขน เพราะจะได้เล่นหุ่นนี้หลังจากการฝึกโขน หุ่นกระบอกชุดนี้

จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้านของไทย

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 32: หุ่นมือของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

จากภาพเป็นหุ่นมือตัวลิง ใช้แสดงในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นผลงานการสร้างสรรค์หุ่นพื้นบ้านของนายประเสริฐ โดยมีต้นแบบมาจากหุ่นกระบอก และสิ่งที่นายประเสริฐใช้เป็นเงื่อนใจให้เด็กนักเรียนตั้งใจฝึกหัดโขนเช่นเดียวกับหุ่นกระบอก แต่เด็กนักเรียนจะชอบหุ่นมือมากกว่า เพราะมีลักษณะคล้ายตุ๊กตา และเล่นง่ายกว่าหุ่นกระบอก ทั้งยังเอื้อต่อการฝึกหัดโขนมากกว่า เพราะเวลาเล่นเด็กต้องใช้มือสอดเข้าไปด้านหลังหุ่น แล้วตั้งไว้ให้หุ่นอยู่ระดับหัวไหล่ และอีกมือเก็บไว้ด้านหลัง นายประเสริฐจึงให้เด็กถือหุ่นไว้ แล้วฝึกหัดการเดินโขนไปด้วย หุ่นมือชุดนี้ จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้านของไทย

การแสดงโขนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม หรือภายนอกเรียกว่า คณะโขนจิวบ้านยิ้ม มีการพัฒนารูปแบบการแสดงอย่างสม่ำเสมอ เพราะนายประเสริฐต้องการให้ผู้ชม คงความนิยมในการชมการแสดงโขน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ต้องการสร้างความหลากหลายให้ผู้ชมได้มีโอกาสเลือก เช่น สร้างหุ่นละครเล็ก และหนังใหญ่ขึ้น เพื่อทำการแสดงแทรกอยู่ในโขน โดยใช้ชื่อการแสดงนั้นว่า “นั่งดูโขน นอนดูหนัง เอนหลังดูหุ่น”

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการสร้างหุ่นละครเล็ก และหนังใหญ่ มาแทรกไว้ในการแสดง โขนของนายประเสริฐ คือให้เด็กที่โตแล้ว ซึ่งไม่สามารถสวมเครื่องแต่งกายโขนที่นายประเสริฐ ทำขึ้นได้ มาเป็นผู้เชิดหุ่นละครเล็ก และหนังใหญ่ เพราะเด็กเหล่านั้นมีพื้นฐานการแสดงโขนแล้ว จึงสะดวกเมื่อมาหัดเชิดหุ่นละครเล็ก และหนังใหญ่

ภาพที่ 33: หุ่นละครเล็กคณะโขนจิวบ้านยิ้ม
ไม่สามารถระบุสถานที่รวมทั้งวันที่ เดือน และปี ที่ทำแสดงได้
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

จากภาพเป็นการเชิดหุ่นละครเล็กของตัวเองคน ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ การเชิดหุ่นละครเล็กต้องให้เด็กเชิด 3 คน แบ่งกันเชิดส่วนต่าง ๆ ของหุ่น

ภาพที่ 34: หนังสืใหญ่คณะโชนจิวบ้านยืม
 เป็นการสาธิตการเชิดหนังสืใหญ่เพื่อถ่ายทำรายการเกมประชาชน
 พ.ศ.2552 (ไม่สามารถระบุวันที่ได้)
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

จากภาพเป็นการเชิดหนังสืใหญ่ของนักแสดงจากคณะโชนจิวบ้านยืม เชิดหนังสืใหญ่ตัวหนู
 มาน และนางสุพรรณมัจฉา ซึ่งเป็นการแสดงส่วนหนึ่งของการแสดงชุด นังดูโชน นอนดูหนังสือ เอน
 หลังดูหุ่น เนื่องจากหนังสืใหญ่มีขนาดใหญ่มาก เด็ก 3 – 5 ปี เชิดไม่ได้ นายประเสริฐจึงให้เด็กโต
 (7- 12 ปี) เป็นผู้เชิด

แรงบันดาลใจในการพัฒนาคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม

การทำคณะโขนเยาวชน หรือโขนเด็ก ในนามคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ มีแรงบันดาลใจ ที่สร้างพลัง และเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาผลงานของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของสังคม คือ

1. เพื่อจะได้มีโอกาสนำการแสดงโขนของเด็กนักเรียนแสดงต่อหน้าพระพักตร์ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เพราะนายประเสริฐเห็นว่าพระองค์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ และใส่พระราชหฤทัย ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย จึงต้องการทำการแสดงสักครั้งหนึ่ง และการแสดงของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่มก็มีโอกาสทำการแสดงถวาย สมเด็จพระเทพฯ หลายครั้ง ซึ่งงานที่สำคัญคือการแสดงหน้าพระพักตร์ ที่อุทยานพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ปีพ.ศ.2545 และ พ.ศ. 2546 เป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้นายประเสริฐ และผู้แสดงที่เป็นนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียนด้วย นายประเสริฐได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไทยข่าวสดดังนี้

สิ่งที่ตนและผู้ปกครองของเด็ก ๆ ปลื้มใจและภูมิใจที่สุดคือการที่เด็ก ๆ ของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ได้แสดงต่อหน้าพระพักตร์พระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ท่านตรัสให้มีการนำระบำสอดแทรกเข้าสู่โขนด้วย จะทำให้น่าสนใจ และน่าติดตามมากขึ้น ซึ่งตนก็ได้ยินยอมรับมาปฏิบัติตาม¹⁸

¹⁸ ปุณณมา กองวงศ์, “โขนเด็กส่งเสด็จแสงหนึ่งสู่สวรรคต,” ข่าวสด

ภาพที่ 35: สมเด็จพระเทพฯ พระราชทานช่อดอกไม้แด่
นักแสดงจากคณะโขนจิ๋วบ้านยิ้ม
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 36: ระบำดอกบัว
จากภาพเป็นการแสดงระบำดอกบัว ของนักแสดงจากคณะโขนจิ๋วบ้านยิ้ม
เป็นระบำที่อยูู่ในการแสดงโขน ตอนศึกไมยราพ ณ ศูนย์การค้า ดิไอสยาม พ.ศ.2547
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

จากการน้อมรับคำแนะนำที่ สมเด็จพระเทพฯ ได้ตรัสไว้ในครั้งนั้น จึงมีระบำแทรกเข้าไปในผลงานการแสดงโขน ของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม เช่น การแทรกกระบี่ดอกบัวเข้าไปในการแสดงโขนตอน ตึกไมยราพ และแทรกกระบี่ปลาเข้าไปในการแสดงโขนตอน จอถนง

ภาพที่ 37: ระบำบริวารปลาของนางสุพรรณมัจฉา
จากภาพเป็นการแสดงระบำปลา ของนักแสดงจากคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม
เป็นระบำที่อยู่ในการแสดงโขน ตอนจอถนง
ณ เวทีกลางแจ้ง ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

2. เพื่อมีโอกาสนำการแสดงโขน ของนักเรียน คณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ไปแสดงทางรายการ "ทไวไลท์โชว์" ซึ่งในช่วงประมาณ พ.ศ.2540 รายการทไวไลท์โชว์ ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมาก และสิ่งที่รายการนี้ได้นำเสนอจะถือว่าได้รับการยอมรับและเป็นที่น่าสนใจในขณะนั้น

ในปีพ.ศ. 2544 คณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม มีโอกาสได้บันทึกเทปโทรทัศน์ ของรายการทไวไลท์โชว์ ซึ่งคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ได้รับการติดต่อมาจากทีมงานของรายการ ซึ่งตอนนั้นคณะโขนจิ๋วบ้านยี่มได้นำการแสดงโขน ตอนจอถนงไปทำการแสดง

ภาพที่ 38: บันทึกการทวไรไลท์โชว์

จากภาพเป็นการบันทึกภาพร่วมกันของ นักแสดงและอาจารย์ผู้ควบคุม คณะโขนจิ๋วบ้าน
ยิ้ม และพิธีกรรายการ นายไตรภพ ลิ้มประพัสร์

บันทึกภาพเมื่อ ปีพ.ศ. 2544

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

การฝึกหัดโขนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม ดำเนินควบคู่กับการเรียนการสอนเหมือน
โรงเรียนอนุบาลทั่วไป กิจกรรมการฝึกหัดโขนที่นายประเสริฐได้นำมาใช้ในโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม
ได้ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีวินัย และสร้างให้โรงเรียนอนุบาลแห่งนี้มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
ซึ่งส่งผลให้นายประเสริฐ ได้รับรางวัลเกียรติยศมากมาย ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา

ภาพที่ 39: การฝึกหัดโขนของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม
ในช่วงประมาณ 16.00 น. ของ วันพุธ และวันศุกร์ นายประเสริฐจะนำเด็ก ๆ
ที่เป็นนักแสดงในคณะมาฝึกหัดโขน บนสนามหญ้า ที่เคยเป็นสนามเด็กเล่น
ของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม
ที่มา: “หุ่นละครเล็ก และโขนเด็กบ้านยิ้ม,” กรุงเทพฯธุรกิจ,
(1 กรกฎาคม 2548): ม.ป.น.

ภาพที่ 40: ห้องแต่งตัวของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม
อาคารอำนวยการของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้มกลายเป็นสถานที่สำหรับเก็บเครื่องแต่งกาย
และอุปกรณ์การแสดงโขน และการแต่งกาย นักแสดงจะมาแต่งกายที่นี่
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 41: ลานจอดรถของพิพิธภัณฑสถานภูมิปัญญาหุ่นพื้นบ้าน
พื้นที่ที่เคยเป็นสนามเด็กเล่นหลังโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มกลายเป็นพื้นที่สำหรับจอดรถ
ของผู้ที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถาน ผู้มาติดต่อคณะโขนจิวบ้านยี่ม
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

นักแสดงประจำคณะโขนจิวบ้านยี่มในปัจจุบัน (พ.ศ.2553)

ในปัจจุบันคณะโขนจิวบ้านยี่ม ยังคงดำเนินการในรูปแบบของคณะโขนเยาวชน (โขนเด็ก) โดยรับงานแสดงทั้งงานที่เป็นสาธารณะกุศล และรับจ้างแสดงตามโอกาสต่าง ๆ ซึ่งนักแสดงยังคงเป็นเยาวชนเช่นเดิม โดยมีอายุตั้งแต่ 3 – 12 ปี มีนักแสดงประจำของคณะ ที่เป็นเด็กในชุมชนละแวกนั้น เข้ามาฝึกหัดการแสดงโขนจำนวน 22 คน ดังนี้

1. ด.ญ.วรรณพร ทองขยาย	(พลอย)	อายุ 12 ปี
2. ด.ช.จักรพรรดิ บุญผาใหม่	(เบียร์)	อายุ 12 ปี
3. ด.ช.สุริยฤทธิ์ ช่วยชู	(มอส)	อายุ 12 ปี
4. ด.ช.กิตติพงศ์ ประเสริฐศรี	(กิม)	อายุ 11 ปี
5. ด.ช.จักรวรรดิ บุญผาโชติ	(แวงค์)	อายุ 11 ปี
6. ด.ญ.อารีญา ขำสุวรรณ	(กลอย)	อายุ 10 ปี
7. ด.ช.สิทธิชัย จันทร์ขาว	(ใหม่)	อายุ 10 ปี
8. ด.ช.คมกริช มนพลับ	(ปิงปอง)	อายุ 9 ปี
9. ด.ญ.บุษรินทร์ ชูจันทร์	(เอิร์น)	อายุ 9 ปี

10. ด.ช.ณัฐพล จันทร์ขาว	(มา)	อายุ 8 ปี
11. ด.ช.ธีรภัทร ชูจันทร์	(ฟรุค)	อายุ 8 ปี
12. ด.ญ.อชิกา ชำสุวรรณ	(กล้วย)	อายุ 8 ปี
13. ด.ญ.เบญจมาศ ศักกระหะตียกุล (เฟิร์น)		อายุ 8 ปี
14. ด.ญ.มด บุปผาโชติ	(มด)	อายุ 8 ปี
15. ด.ญ.ชลดา อินทรเกษม	(เจน)	อายุ 8 ปี
16. ด.ช.มาร์ค ยุทธสูงเนิน	(มาร์ค)	อายุ 8 ปี
17. ด.ญ.ญานันท์ พึ่งจรุญ	(เน็ต)	อายุ 8 ปี
18. ด.ช.ต้า ยุทธสูงเนิน	(ต้า)	อายุ 8 ปี
19. ด.ญ.ชลธิชา อินทรเกษม	(จำ)	อายุ 8 ปี
20. ด.ช.พีรพล ชำสุวรรณ	(กล้า)	อายุ 7 ปี
21. ด.ช.ณัฐนนท์ ครองยุติ	(เจมส์)	อายุ 6 ปี
22. ด.ช.กฤษฎิพงษ์ ชำสุวรรณ	(เก่ง)	อายุ 3 ปี

2.3 ผลงานที่คณะโขนจิวบ้านยิ้มทำการแสดง

ปัจจุบัน (พ.ศ.2553) คณะโขนจิวบ้านยิ้มได้ก่อตั้งมาแล้ว 17 ปี ซึ่งในระยะแรกการฝึกหัดโขนให้เด็กนักเรียน เป็นการแทรกการฝึกหัดโขน เข้าไปให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1 ถึง อนุบาลชั้นปีที่ 3 ต่อมา มีการรับเด็กภายนอกโรงเรียนเข้ามาฝึกหัดโขน ซึ่งอยู่นอกเวลาทำการของโรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม ซึ่งคล้ายกับการที่เด็กทั่วไป หากิจกรรมพิเศษทำนอกเวลาเรียน เช่น การเรียนวาดภาพ การเรียน การเรียนภาษาต่างประเทศ ในสถานประกอบการของเอกชน แต่การฝึกหัดโขนในคณะโขนจิวบ้านยิ้ม ผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ จึงทำให้ที่นี้มีเด็กเข้ามารับการฝึกหัดอย่างต่อเนื่อง

เมื่อมีผู้สนใจเข้าเรียนจำนวนมาก ส่งผลให้นายประเสริฐฝึกฝนเด็กให้สามารถแสดงโขนได้จำนวนมากเช่นกัน เมื่อมีผู้มีพื้นฐานการแสดงโขนจำนวนมาก นายประเสริฐจึงมีการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ออกมาให้เด็ก ๆ ได้ทำการแสดงอย่างสม่ำเสมอ ดังมีการกล่าวถึงการสร้างสรรค์ผลงานประเภทต่าง ๆ ของนายประเสริฐ ดังนี้

นายประเสริฐได้วางแผนที่จะสร้างสรรค์การแสดงหลากหลายรูปแบบเพื่อนำออกเผยแพร่สู่สายตาสาธารณชน ซึ่งล้วนแต่เป็นการแสดงศิลปวัฒนธรรมของชาติที่เริ่มหาชมได้ยากแล้ว นายประเสริฐกล่าวว่า การสร้างสรรค์การแสดงเปรียบเหมือนการยิงพลูขึ้นท้องฟ้า ถ้ายิงทีเดียวหลาย ๆ กระบอก ความงามของพลูเพื่อขึ้นไปสู่จุดสูงสุดแล้ว ก็จะตกลงมาพร้อม ๆ กันในเวลาอันรวดเร็ว แต่ถ้ายิงพลูทีละกระบอก เมื่อกระบอกที่หนึ่งขึ้นไปสู่จุดสูงสุดแล้วและตกลงมา ก็จะยิงพลูกระบอกที่สอง กระบอกที่สามขึ้นไปเรื่อย ๆ และผู้ชมก็จะได้รับชมความสวยงามของพลูไปอีกนาน นายประเสริฐจึงวางแผนผลิตศิลปะการแสดง ที่หาชมได้ยากในปัจจุบันออกมาทุก 4 ปี (โดยประมาณ)¹⁹

จากข้อความดังกล่าวพบว่านายประเสริฐมีการวางแผน ในการดำเนินการด้านการอนุรักษ์เชิงสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งจากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้า คณะโชนจิวบ้านยืม ซึ่งในระยะปีพ.ศ. 2535 – พ.ศ.2548 เป็นคณะโชนยาวชน ที่มีการดำเนินการควบคู่ไปกับโรงเรียนอนุบาลบ้านยืม ภายหลังจากโรงเรียนอนุบาลบ้านยืมได้ปิดตัวลง จึงเหลือเพียงคณะโชนจิวบ้านยืม ที่เป็นเอกเทศ แม้การแสดงโชนยาวชน (โชนเด็ก) จะเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นแกนหลักสำคัญในการแสดงของคณะโชนจิวบ้านยืม แต่นายประเสริฐได้มีความพยายาม สร้างการแสดงหลากหลายรูปแบบออกมาให้เด็ก ๆ ได้ทำการ

¹⁹ คณะโชนจิวบ้านยืม, เอกสารประวัติและผลงานนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., ม.ป.ป.), หน้า 5.

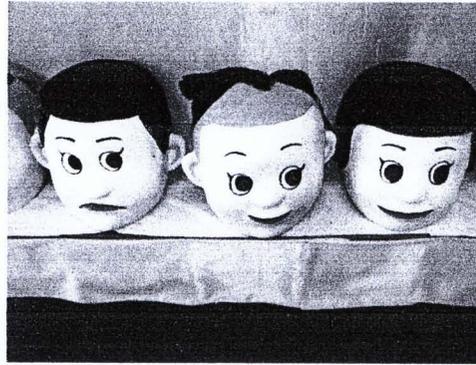
การแสดงพื้นบ้าน และการละเล่นเด็กไทย

ในช่วงที่นายประเสริฐรับราชการอยู่ที่กระทรวง คมนาคม ต้องเดินทางไปตามจังหวัดต่าง ๆ และนายประเสริฐก็ได้เห็นการแสดงพื้นบ้านที่หลากหลาย เมื่อมีโอกาสได้สร้างสรรค์การแสดงสำหรับผู้แสดงที่ยังเป็นเยาวชนอยู่ นายประเสริฐจึงรื้อฟื้นภาพต่าง ๆ ที่อยู่ในความทรงจำ ถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงสำหรับเด็ก ซึ่งการแสดงพื้นบ้านหรือการละเล่นพื้นบ้านที่คณะโจนจิวบ้านยี่มได้ทำการแสดง ได้แก่ กระตั่วแทงเสือ แหกกลองยาวหัวโต ระบายผีตาโขน และการแสดงการละเล่นเด็กไทย ได้แก่ แมงู ชีม่าก้านกล้วย วีรชาสาร มอญซ่อนผ้า

ภาพที่ 44: การแสดงกระตั่วแทงเสือ

จากภาพคือการแสดงกระตั่วแทงเสือโดยคณะโจนจิวบ้านยี่ม ในปีพ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการแสดงที่ประกอบอยู่วงกลองยาวหน้าขบวนแห่หน้าคเพื่อเวียนรอบพระอุโบสถ ด้านขวาของภาพ (ผู้หญิงสวมชุดสีเขี้ยว) คือนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์ เป็นผู้ให้สัญญาณและดูแลความเรียบร้อยผู้แสดงระหว่างทำการแสดง ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

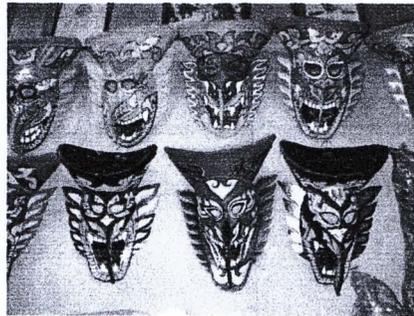

ภาพที่ 43: หัวโต

จากภาพเป็นหัวโตที่จัดแสดงไว้บนพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหมู่บ้าน

ซึ่งเป็นผลงานของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 44: หัวผีตาโขน

จากภาพเป็นหัวผีตาโขนที่จัดแขวนไว้บนห้องเก็บเครื่องแต่งกายของคณะโขนจิวบ้านยี่ม

ซึ่งเป็นผลงานของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

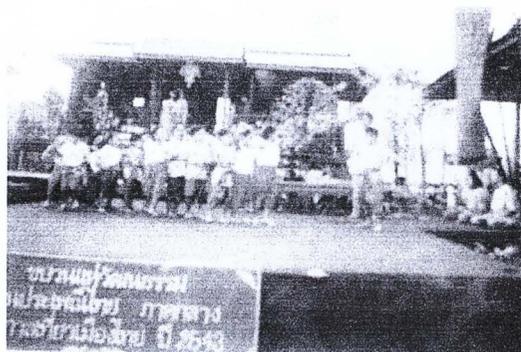
การละเล่นทั้ง 3 ชนิด เป็นการละเล่นพื้นบ้านของไทย โดยการเล่นกระตั้งแทงเสื่อ และแห่กลองยาวหัวโตเป็นการละเล่นของภาคกลาง และการเล่นผีตาโขน เป็นการละเล่นของภาคอีสาน นิยมเล่นในงานที่มีการแห่ขบวนต่าง ๆ เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา แห่นาค การละเล่นเหล่านี้จะช่วยสร้างสีสันให้กับขบวนแห่ โดยเฉพาะในด้านความขบขัน ให้กับผู้ร่วมขบวนแห่ การละเล่นเหล่านี้ของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ก็สร้างเสียงหัวเราะให้ผู้ชมได้เช่นกัน และผู้ชมจะได้สัมผัสถึงความน่ารักของเหล่านักแสดงในการละเล่นเหล่านี้ด้วย

ภาพที่ 45: การละเล่นมอญซ้อนผ้าของเด็กไทย
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 46: การละเล่นขี่ม้าก้านกล้วยของเด็กไทย
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 47: การละเล่นแม่งูของเด็กไทย
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

การเล่นของเด็กไทย ที่คณะโชนจิวบ้านยี่มจัดเป็นการแสดงขึ้นนั้น ส่วนใหญ่มักจะนำไปแสดงตามงานที่มีการจัดบรรยากาศในงานแบบย้อนยุค ถึงต้องการสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทย การแสดงการเล่นของเด็กไทยของคณะโชนจิวบ้านยี่ม จึงอยู่ในลักษณะการแสดงกึ่งสาธิต ซึ่งต้องการแสดงให้เห็นว่าในอดีต การเล่นของเด็กไทยมีอะไรบ้าง และวิธีเล่นเป็นอย่างไร

แม้คณะโชนจิวบ้านยี่มจะมีศักยภาพและมีนักแสดงที่ทำการแสดงเหล่านี้ได้ แต่ก็ไม่ได้ทำการแสดงในลักษณะนี้บ่อยนัก เพราะนายประเสริฐเห็นว่าเป็นการแสดงที่สามารถทำกันได้โดยทั่วไป ไม่มีขีดจำกัดมากอย่างการแสดงโชน ที่หากจะทำการแสดงต้องมียงบประมาณจำนวนมาก การแสดงโชนอาจเป็นเรื่องยากสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเด็กที่จะจัดการแสดงขึ้นได้ แต่การแสดงโชนเป็นสิ่งที่คณะโชนจิวบ้านยี่ม สามารถแสดงได้โดยง่าย เพราะมีองค์ประกอบในการแสดงโชนครบทุกอย่างแล้ว ดังนั้น นายประเสริฐจึงเน้นการแสดงโชนเป็นหลัก เพราะคิดว่ามีผู้ทำน้อย แต่การแสดงการเล่นพื้นบ้าน และการเล่นของเด็ก มีผู้ที่มีความรู้มากมาย และคงช่วยกันอนุรักษ์ให้สืบทอดต่อไป

การแสดงหนังและหุ่นประเภทต่าง ๆ

หนัง และหุ่น เป็นการแสดงพื้นบ้าน ที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน ซึ่งในปัจจุบันการแสดงเหล่านี้ ค่อนข้างหาชมได้ยาก และนายประเสริฐมีความคิดว่า หากปล่อยไว้ หนัง และหุ่น ซึ่งศิลปะพื้นบ้านของไทย จะสูญหายไปจากสังคมไทย และยังเป็นความต้องการสืบทอดเจตนารมณ์ของบิดา ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เพราะนายประเสริฐมีความรู้ด้านงานช่าง และได้จบการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่างมาโดยตรง นายประเสริฐจึงสร้างสรรค์หนังใหญ่ หนังตะลุง และหุ่นประเภทต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้เด็กในคณะโชนจิวบ้านยี่ม ได้ฝึกหัดการขีด และนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน

การสร้างสรรค์หนังและหุ่นของนายประเสริฐ มีทั้งในรูปแบบการสร้างสรรค์ตามลักษณะที่มีมาแต่ดั้งเดิม และเป็นการสร้างสรรค์ที่มีการดัดแปลงให้แตกต่างไปจากเดิม หรือสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ด้วยภูมิปัญญาของตนที่สั่งสมมา ซึ่งผลงานที่นายประเสริฐได้สร้างสรรค์ขึ้นมี ดังนี้

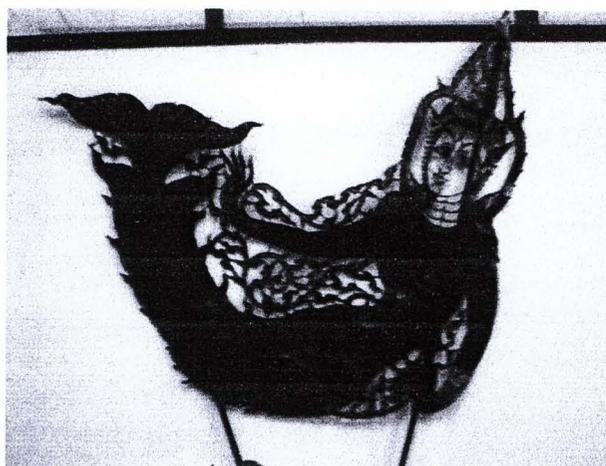
หนังใหญ่และหนังตะลุง

หนังใหญ่และหนังตะลุงเป็นมหรสพพื้นบ้านที่มีมาช้านาน ในอดีตมีการแสดงหนังใหญ่หลายแห่งในพื้นที่ภาคกลาง และหนังตะลุงนิยมแสดงในพื้นที่ภาคใต้ ในปัจจุบันการแสดงหนังใหญ่หาชมได้ยาก มีคณะที่ทำการแสดงอยู่ไม่มาก แต่หนังตะลุงยังพอมิแสดงในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นสาเหตุให้นายประเสริฐต้องการสร้างหนังใหญ่ และหนังตะลุงขึ้นมา ให้เด็ก ๆ นักแสดงของคณะชินจิวบ้านยี่มได้แสดงให้ผู้ชมได้ชมศิลปะการแสดงทั้ง 2 ประเภทนี้ต่อไป

การสร้างสรรคหนังใหญ่และหนังตะลุงของนายประเสริฐ ได้ดัดแปลงวัสดุที่ใช้ทำให้ต่างไปจากโบราณ ซึ่งแต่เดิมต้องนำหนังสัตว์มาแกะเป็นตัวหนัง แต่นายประเสริฐดัดแปลงมาใช้กระดาษอัด ที่เรียกว่า ประเกณ แกะลายเป็นตัวหนังทั้ง 2 ประเภท นายประเสริฐได้อธิบายการเปลี่ยนวัสดุ ดังนี้

นายประเสริฐเกรงว่า การนำหนังวัว หนังควายมาแกะเป็นตัวหนัง จะเป็นการสร้างบาป เพราะต้องฆ่าสัตว์ แต่ผลงานที่ออกมาจากการเปลี่ยนวัสดุในการทำ ไม่ได้ต่างไปจากของเดิม สิ่งที่ต่างมีเพียง ขั้นตอนการทำ และ คุณสมบัติด้านการใช้งาน ซึ่งก็ถือเป็นเรื่องเล็ก²⁰

²⁰ สัมภาษณ์ ประเสริฐ สุวรรณวัฒน์, 19 ธันวาคม 2552.

ภาพที่ 48: หนังใหญ่ตัวนางสุพรรณมัจฉา
 หนังใหญ่ตัวนางสุพรรณมัจฉา ผลงานของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์
 จัดแสดงอยู่บนพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาหมู่บ้าน ซึ่งมีหนังใหญ่จัดแสดงไว้หลายตัว
 ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 49: หนังตะลุง
 จากภาพเป็นหนังตะลุงที่ใช้แสดงเป็นตัวชาวบ้าน ผลงานของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์
 จึงจำเป็นต้องทำให้มีขนาดใหญ่ขึ้น
 ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

จากภาพในเบื้องต้น เป็นหนังใหญ่ ที่แกะเป็นรูปนางสุพรรณมัจฉา และหนังตะลุงตัวชาวบ้าน ซึ่งเป็นผลงานของนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุในการทำ จากหนังวัว มาเป็นประเกณ เมื่อแกะเป็นตัวหนังเสร็จ จึงทาสีดำทับ ซึ่งลักษณะผลงานที่ออกมา ก็เหมือนกับการใช้หนังวัวทุกประการ

การแสดงหนังใหญ่

การแสดงหนังใหญ่ ของคณะโชนจิวบ้านยี่ม เป็นการนำพื้นฐานการแสดงโชนที่นักแสดงทุกคนในคณะมีอยู่แล้ว มาปรับเข้ากับการเชิดหนังใหญ่ ซึ่งผู้เชิดหนังใหญ่ ส่วนใหญ่มักเป็นนักแสดงที่ตัวโตกว่าเพื่อน หรืออายุมากกว่าเพื่อน จึงจะมีแรงในการเชิดหนังใหญ่ การเชิดหนังใหญ่จะเชิดในพื้นที่การแสดงโดยไม่มีจอ อย่างในอดีต ใช้เพลงและบทพากย์เจรจา ประกอบการแสดง เช่นเดียวกับการแสดงโชน และแสดงเรื่องราวเกียรติเพียงเรื่องเดียว

ต่อมา นายประเสริฐเห็นว่าสีด้าของหนังใหญ่ ที่นำมาให้เด็กเชิด ดูไม่น่าสนใจ และขัดกับความสดใสซึ่งอยู่ในวัยเด็กของผู้เชิด จึงได้เปลี่ยนสีที่ใช้ทา โดยการใช้น้ำสีต่าง ๆ ทาลงไปให้หนังใหญ่ มีสีคล้ายภาพจิตรกรรมของไทย จึงทำให้หนังใหญ่ของคณะโชนจิวบ้านยี่มมีสีสันฉูดฉาดต่างจากที่อื่น และนำออกทำการแสดงมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 50: การเชิดหนังใหญ่ในชุดหนุมานจับนางสุพรรณมัจฉา
 จากภาพคือลักษณะหนังใหญ่ที่ใช้ในการแสดงของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม
 ตัวหนังใหญ่สูง 40 นิ้ว กว้าง 33 นิ้ว ไม้ด้ามจับที่ขนานกับตัวหนังใหญ่ยาว 60 นิ้ว
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

จากภาพเป็นการเชิดหนังใหญ่ของนักแสดงจากคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม แสดงในชุดหนุมานจับนางสุพรรณมัจฉา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ รามเกียรติ์ ตอนจองถนน ซึ่งหนังที่ใช้ในการเชิดเป็นหนังที่นายประเสริฐได้พัฒนาขึ้นจากของดั้งเดิม คือมีการเปลี่ยนวัสดุ และสี ดังจะเห็นว่าหนังใหญ่ในภาพมีสีสันสดใส ต่างจากหนังใหญ่ทั่วไป

การแสดงหนังตะลุง

หนังตะลุงของคณะไชนจิวบ้านยี่ม ไม่ได้แสดงหลังจอเหมือนการเชิดหนังตะลุงแบบดั้งเดิม ตัวหนังจะมีขนาดใหญ่กว่าปกติ เพราะการแสดงเชิดหนังตะลุงของคณะไชนจิวบ้านยี่ม ไม่ได้ใช้วิธีเชิดอยู่หลังจอ ที่มีไฟส่องมาจากด้านหลังคนเชิด แต่เชิดให้ผู้ชมเห็นตัวหนังของจริง การเชิดมักเป็นการเล่านิทานพื้นบ้านเรื่องต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ ฟัง แต่จะใช้ภาษากลางในการพากย์ ไม่ได้ใช้ภาษาได้อย่างหนังตะลุงแบบดั้งเดิม

หุ่นประเภทต่าง ๆ

นายประเสริฐโตมากับคณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์ ของนายยุ้ย สุวรรณวัฒน์ (บิดา) ซึ่งต่อมานายยุ้ยได้มอบหมายให้นายประเสริฐรับผิดชอบการแสดงหุ่นกระบอกของคณะ และนายประเสริฐก็รับผิดชอบหน้าที่ได้อย่างดี จนคณะหุ่นกระบอกของนายยุ้ยได้ปิดตัวลงเมื่อนายประเสริฐมีโอกาสได้สืบทอดเจตนารมณ์ของบิดา จึงต้องการสร้างหุ่นกระบอกเพื่อไว้ให้เด็ก ๆ ในคณะไชนจิว และผู้ที่สนใจได้หัดเชิด เพื่อหุ่นกระบอกจะได้ดำรงอยู่ในสังคมไทยได้ต่อไป

นายประเสริฐได้สร้างสรรค์หุ่นประเภทต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากหุ่นกระบอก เพื่อไว้ให้นักแสดงคณะไชนจิวบ้านยี่มได้นำออกแสดงสู่สายตาผู้ชม ซึ่งทำให้คณะไชนจิวบ้านยี่ม มีการหุ่นไว้ทำแสดงหลายประเภท ได้แก่ หุ่นกระบอก หุ่นมือ หุ่นละครเล็ก หุ่นละครจิว และหุ่นสาย การแสดงหุ่นทุกประเภท มักแสดงในเรื่องรามเกียรติ์ และแสดงในลักษณะการแสดงไชน คือเหมือนหุ่นที่กำลังแสดงอยู่เป็นแบบจำลองของเด็ก ๆ ที่เป็นนักแสดงในคณะไชนจิวบ้านยี่ม ซึ่งกำลังทำการแสดงไชนอยู่ แต่ก็มีการแสดงในเรื่องพระอภัยมณีบ้างเป็นบางโอกาส

ภาพที่ 51: หุ่นกระบอกคณะโชนจิวบ้านยี่ม
จากภาพคือหุ่นกระบอกที่นายประเสริฐได้สร้างขึ้น
บันทึกภาพเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

มีขนาดสูง 16 – 18 นิ้ว

ความกว้าง 14 นิ้ว (เมื่อเชิดหุ่นให้อยู่ในลักษณะกางแขนออก 2 ข้าง)

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

หุ่นกระบอก

หุ่นกระบอกเป็นหุ่นพื้นบ้านที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน และปัจจุบันเป็นหุ่นที่ยังมีผู้ทำการแสดงอยู่มากกว่าหุ่นประเภทอื่น นายประเสริฐได้สร้างหุ่นประเภทนี้ขึ้น เพื่อรำลึกถึงนายผู้ยู่ สุวรรณวัฒน์ บิดาของตน ผู้ซึ่งอุทิศชีวิตให้กับการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะด้านดนตรีไทย และหุ่นกระบอก ที่นายผู้ยู่เคยเป็นหัวหน้าคณะ แต่ต้องปิดตัวลงเพราะความนิยมของผู้คนลดน้อยลง

นายประเสริฐไม่ได้สร้างหุ่นกระบอกชุดนี้ โดยเลียนแบบหุ่นของนายผู้ยู่ (นายสวาด ถนัดเดินข่าว เป็นผู้สร้างให้นายผู้ยู่สุวรรณวัฒน์) แต่สร้างตามลักษณะที่ตนคิดว่าน่าจะเป็นและเหมาะสมกับผู้เชิดที่เป็นเยาวชน แต่ยังคงลักษณะที่สำคัญของหุ่นกระบอกไว้ คือ ช่วงตัวเป็นตุ้มสี่เหลี่ยม ด้านในมีคันทันไม้ด้านซ้ายและด้าน ขวาสำหรับบังคับมือทั้งสอง และตรงกลางมีกระบอกเป็นแกนติดกับศีรษะ ใช้บังคับศีรษะ นายประเสริฐได้ฝึกให้เด็ก ๆ ที่เป็นสมาชิกของคณะโชนจิวบ้านยี่มได้หัดเชิด เพื่อนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน

ภาพที่ 52: การขีดหุ่นมือคณะโขนจิวบ้านยิ้ม

จากภาพคือหุ่นมือที่นายประเสริฐได้สร้างขึ้น

บันทึกภาพเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2553

มีขนาดส่วนสูง 9 - 10 นิ้ว

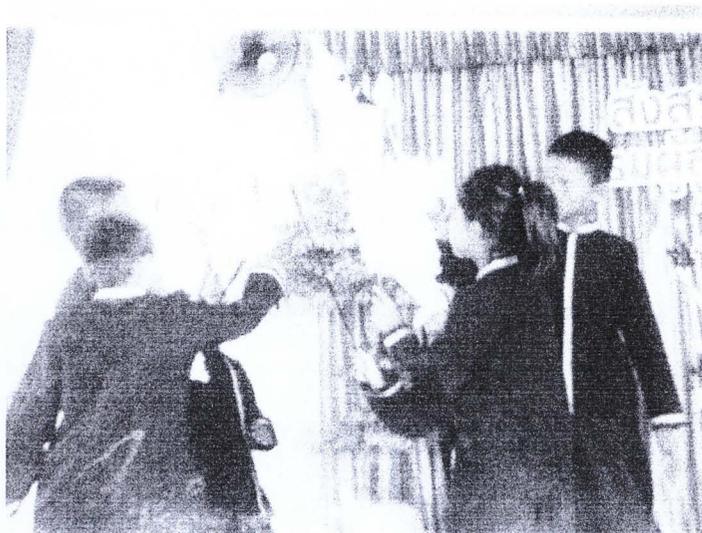
ความกว้าง 6 นิ้ว (เมื่อขีดหุ่นให้อยู่ในลักษณะกางแขนออก 2 ข้าง)

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

หุ่นมือ

นายประเสริฐได้พัฒนาหุ่นมือขึ้นมาจากหุ่นกระบอก โดยใช้มือของผู้ขีดล้วงเข้าไปในถุงที่ตัวหุ่นเพื่อขีดแขน และศีรษะ มีลักษณะคล้ายหุ่นมือที่ใช้เล่นนิทานให้เด็กฟังทั่วไป แต่หุ่นมือของนายประเสริฐ เป็นตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ หุ่นมือเป็นที่โปรดปรานของเด็ก ๆ ที่เข้ามาทำการศึกษาเกี่ยวกับศิลปะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการฝึกหัดการแสดงโขน เพราะนายประเสริฐใช้หุ่นมือในการล่อให้เด็กตั้งใจฝึกหัดโขน เมื่อเด็กตั้งใจฝึกหัดนายประเสริฐจะให้เด็ก ๆ ได้เล่นหุ่นมือเป็นรางวัลในความตั้งใจ

การแสดงหุ่นมือจะมีการใช้ช่วงขาและเท้าเหมือนการแสดงโขนทุกประการ ส่วนมือข้างขวาจะใช้บังคับหุ่น ซึ่งต้องให้หุ่นอยู่ในระดับไหล่ผู้ขีด และมือข้างซ้ายซ่อนไว้ด้านหลัง

ภาพที่ 53: การเซ็ดหุ่นละครเล็กคณะโชนจิวบ้านยี่ม
จากภาพคือลักษณะของหุ่นละครเล็กที่ใช้ในการแสดงของคณะโชนจิวบ้านยี่ม
(ไม่สามารถระบุได้ว่าทำการแสดงเมื่อใด)

ขนาดของหุ่นจากศีรษะถึงปลายเท้าของหุ่นสูง 30 นิ้ว ความกว้างรอบลำตัว 20 นิ้ว
เมื่อเซ็ดหุ่นให้อยู่ในลักษณะกางแขนออก 2 ข้างมีความกว้าง 38 นิ้ว
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

หุ่นละครเล็ก

เป็นหุ่นพื้นบ้านที่สร้างเลียนแบบหุ่นหลวง ที่ครูแกล ศัพทวณิช เป็นผู้สร้างขึ้น โดยนายประเสริฐได้ศึกษาถึงกลไกและลักษณะต่าง ๆ แล้วจึงดัดแปลงสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ

การเซ็ดหุ่นละครเล็กใช้ผู้เซ็ด 3 คน ต่อ 1 ตัว ผู้เซ็ดต้องมีความรู้ในกระบวนการทำรำที่ใช้ในการแสดงโชน เพราะต้องบังคับส่วนต่าง ๆ ให้หุ่นรำเดียวกับเมื่อการใช้คนแสดง ดังนั้นนักแสดงของคณะโชนจิวบ้านยี่มจึงสามารถหัดเซ็ดหุ่นประเภทนี้ได้ในเวลาไม่นาน

ภาพที่ 54: หุ่นเล็กคณะโชนจิวบ้านยิ้ม
จากภาพคือหุ่นเล็กที่นายประเสริฐได้สร้างขึ้น
บันทึกภาพเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2553
มีขนาดส่วนสูง 9 - 10 นิ้ว
ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

หุ่นเล็ก

เป็นหุ่นพื้นบ้านที่สร้างเลียนแบบหุ่นหลวง แต่ตัวหุ่นมีขนาดสูงเพียง 1 ฟุต กรมพระราชวังบวรวิไชยาญ โปรดเกล้าให้สร้างขึ้น นายประเสริฐสร้างหุ่นประเภทนี้ขึ้น โดยศึกษาถึงกลไกและลักษณะต่าง ๆ และใช้วิจารณ์ญาณของตนเองในการดัดแปลงบางส่วน เพื่อให้เหมาะต่อการเชิดโดยเด็ก

การเชิดหุ่นเล็ก ใช้ผู้เชิด 1 คน ต่อหุ่น 1 ตัวนายประเสริฐสร้างหุ่นประเภทนี้ขึ้น เพื่อใช้แสดงในการแสดงที่มีตัวละครมาก เพราะไม่ต้องใช้คนเชิดเท่ากับหุ่นละครเล็ก

ภาพที่ 55: หุ่นสายคณะโชนิจิวบ้านยิ้ม

ขนาดของหุ่นสายจากศีรษะถึงปลายเท้าสูง 19 – 22 นิ้ว ความกว้างรอบลำตัว 14 นิ้ว

เมื่อเชิดหุ่นให้อยู่ในลักษณะกางแขนออก 2 ข้างมีความกว้าง 26 นิ้ว

ที่มา: บันทึกภาพโดยผู้วิจัย

หุ่นสาย

เป็นผลงานการค้นคว้าเกี่ยวกับหุ่นพื้นบ้านชั้นล่าสุด ของนายประเสริฐ นายประเสริฐกล่าว ว่าสร้างขึ้นจากศึกษาหุ่นพม่า แต่มีการดัดแปลงในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสำหรับเด็ก ๆ นักแสดงเป็นคนเชิด

หุ่นประเภทนี้ต่างจากหุ่นประเภทอื่น เพราะเวลาเชิดต้องเชิดจากด้านบนศีรษะของหุ่น ใช้แรงในการดึงเชือกที่ผูกไว้กับส่วนต่าง ๆ ให้เคลื่อนไหวได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต่างจากหุ่นประเภทอื่นที่การบังคับต้องใช้แรงในการดึงลงให้ส่วนต่าง ๆ เคลื่อนไหว แต่นายประเสริฐกล่าวว่าผู้เชิดหุ่นนี้ต้องรำไปในท่าเดียวกับหุ่นด้วย เพราะคนดูเห็นคนเชิดตลอดเวลาทำการแสดง ปัจจุบันอยู่ในช่วงการทดลอง และฝึกหัดการเชิด

การแสดงโขน

การฝึกหัดการแสดงโขน ของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นการฝึกหัดที่อยูในการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ต่อมานายประเสริฐได้เปิดรับเยาวชนทั่วไป ทั้ง นักเรียนจากโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ที่จบการศึกษาแล้ว และเยาวชนตามชุมชนต่าง ๆ คณะโขนจิ๋วบ้านยี่มมีผลงานการแสดงออกสู่สายตาสาธารณชนเรื่อยมา ซึ่งนายประเสริฐได้พัฒนาการแสดงของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่มมาโดยตลอด

การแสดงโขนของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่มต่างจากที่อื่นเพราะ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการแสดงโขนของนายประเสริฐ คือเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ที่นายเชียว บัวพันธ์ ตาของนายประเสริฐ เคยถ่ายทอดให้ การสังเกตการณ์จากการชมการแสดงโขน โดยนักแสดงจากกรมศิลปากร การสังเกตการณ์จากการเล่นโขนชาวบ้านของนักดนตรี ที่อยู่ในวงปี่พาทย์ของนายยุ้ย สุวรรณวัฒน์ นำมาถ้กันกรองเพื่อเลือกสิ่งที่เหมาะสมต่อลักษณะผู้แสดงที่เป็นเยาวชนอายุ 2 – 12 ปี

คณะโขนจิ๋วบ้านยี่มสามารถทำการแสดงโขน โดยไม่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ เพราะนายประเสริฐมีความสามารถในการจัดสรรให้พร้อมสำหรับการแสดงในทุกด้าน เช่น เครื่องแต่งกาย การพากย์เจรจา บทพากย์เจรจา อุปกรณ์ และฉาก เป็นต้น ซึ่งผลงานที่คณะโขนจิ๋วบ้านยี่มเคยทำการแสดงมีหลากหลายตอน ดังนี้

1. ยกรบ
2. สุครีพถอนต้นรัง
3. พระรามตามกวาง
4. คีกไมยราพ
5. จองถนง
6. ชับพิเภก
7. ถวายลิง

นายประเสริฐได้นำการแสดงที่คณะโขนจิ้วบ้านยี่ม สามารถทำการแสดงได้ มารวบไว้เป็นการแสดงเดียวกัน ซึ่งเรียกว่าการแสดงชุด “นั่งดูโขน นอนดูหนัง เอนหลังดูหุ่น” การแสดงชุดนี้สามารถลดทอนความสั้นยาวของเวลาทำการแสดงได้ เช่น แสดงในรายการโทรทัศน์ เพียง 5 นาที หรือแสดงในงานเลี้ยงอาหารค่ำ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แต่แนวคิดสำคัญอยู่ที่การนำการแสดงที่ปรากฏในชื่อชุดการแสดงนั้นคือหนัง ซึ่งหมายถึงการขีดหนังใหญ่ การแสดงโขนยาวชนผู้แสดง และการขีดหุ่น ซึ่งหมายถึงหุ่นละครเล็ก มาจัดวางให้เหมาะสมกับช่วงต่าง ๆ ของการแสดง การแสดงชุดนี้จึงได้รับความนิยมมาถึงปัจจุบัน

ชื่อเสียงในด้านการแสดงโขน ของคณะโขนจิ้วบ้านยี่ม ได้ขยายตัวทำให้เป็นที่รู้จักสาธารณชน ซึ่งส่งผลให้มีบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กร ภายนอกเข้ามาติดต่อให้คณะโขนจิ้วบ้านยี่มไปทำการแสดงเป็นจำนวนมาก ดังมีการกล่าวถึงงานที่สำคัญที่คณะโขนจิ้วบ้านยี่มไว้ในเอกสารประวัตินายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ ซึ่งคัดลอกมาจากบัญชีการรับงานการแสดงของคณะโขนจิ้วบ้านยี่มที่บันทึกโดยนางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ปี พ.ศ. 2543

เดือนสิงหาคม 1.	ทำการแสดงหน้าที่ประทับ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ โรงแรมแกรนด์ไฮแอต เอราวัณ
เดือนสิงหาคม 2.	ทำการแสดงในงานแห่เทียนพรรษา ณ วัดราชโอรส เขตจอมทอง
เดือนสิงหาคม 3	.ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้า เทสโก้โลตัส สาขาพระราม 2
เดือนกันยายน	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้า เซ็นทรัล ลาดพร้าว
เดือนตุลาคม	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าดีไอสยาม เขตพระนคร
เดือนพฤศจิกายน 1.	ทำการแสดง ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์
เดือนพฤศจิกายน 2.	ทำการแสดง ณ ร้านอาหารสวนทิพย์ อำเภอป่าเกร็ด
เดือนพฤศจิกายน 3.	ทำการแสดงในงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี (วันที่ 17 – 26)
เดือนพฤศจิกายน 4.	ทำการแสดงในงานวันลอยกระทง เขตจอมทอง

ปี พ.ศ. 2544

- เดือนมกราคม ทำการแสดงในงานวันเด็กแห่งชาติ ณ โรงพยาบาล
ลาดพร้าว
- เดือนกันยายน 1. ทำการแสดง ณ วัดราชบูรณะ เขตพระนคร
- เดือนกันยายน 2. ทำการแสดง ณ วัด กัลยาณมิตร เขตธนบุรี
- เดือนกันยายน 3. ทำการแสดงหน้าที่ประทับ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ณ โรงแรมแกรนด์ไฮแอต เอราวัณ
- เดือนกันยายน 4. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
จังหวัดปทุมธานี
- เดือนตุลาคม ทำการแสดง ณ โรงพยาบาลลาดพร้าว
- เดือนพฤศจิกายน ทำการแสดง ณ ร้านอาหารสวนทิพย์ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี
- เดือนธันวาคม 1. ทำการแสดงในงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ สวนหลวง ร. 9
- เดือนธันวาคม 2. ทำการแสดง ณ วัดโพธิ์ทอง เขตบางมด

ปี พ.ศ. 2545

- เดือนมกราคม 1. ทำการแสดงในงานวันเด็กแห่งชาติ ณ สวนรถไฟ
เขตจตุจักร
- เดือนมกราคม 2. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าดีไอเอสยาม เขตพระนคร
- เดือนมกราคม 3. ทำการแสดง ณ วัดราชคฤห์ เขตธนบุรี
- เดือนมีนาคม 1. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี
เขตปทุมวัน
- เดือนมีนาคม 2. ทำการแสดง ณ วัดอินทาราม เขตสามเสนใน
- เดือนมีนาคม 3. ทำการแสดง ณ กรมประชาสัมพันธ์ เขตพญาไท
- เดือนเมษายน 1. ทำการแสดง ณ ห้องสนามหลวง
- เดือนเมษายน 2. ทำการแสดง ณ อยูธยาพาร์ค
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- เดือนเมษายน 3. ทำการแสดง ณ วัดราชคฤห์ เขตธนบุรี
- เดือนเมษายน 4. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
จังหวัดปทุมธานี
- เดือนเมษายน 5. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าอิมพีเรียล สำโรง
จังหวัดสมุทรปราการ
- เดือนเมษายน 6. ทำการแสดง ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราช
วรมหาวิหาร เขตพระนคร
- เดือนพฤษภาคม ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
จังหวัดปทุมธานี
- เดือนมิถุนายน 1. ทำการแสดง ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- เดือนมิถุนายน 2. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าแพชั่นไฮสแลนด์
เขตคันทันยาว
- เดือนสิงหาคม ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้า เทสโก้โลตัส
สาขาพระราม 2
- เดือนกันยายน 1. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าแพชั่นไฮสแลนด์
เขตคันทันยาว
- เดือนกันยายน 2. ทำการแสดง ณ วัดอ่างแก้ว เขตภาษีเจริญ
- เดือนกันยายน 3. ทำการแสดง ณ สนามกีฬากองทัพบก
เขตพญาไท
- เดือนตุลาคม 1. ทำการแสดง ณ เรือนไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เดือนตุลาคม 2. ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์
เขตปทุมวัน
- เดือนตุลาคม 3. ทำการแสดง ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อำเภอป่าเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- เดือนตุลาคม 4. ทำการแสดง ในงานถนนคนเดิน ณ ถนนสีลม
เขตบางรัก
- เดือนพฤศจิกายน 1. ทำการแสดง ณ พระราชวังเดิม เขตบางกอกใหญ่
- เดือนพฤศจิกายน 2. ทำการแสดงในเทศกาลโชนนานาชาติ
ณ โรงละครแห่งชาติ
- เดือนธันวาคม ทำการแสดง ณ ลานคนเมือง กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ.2546

เดือนกุมภาพันธ์	ทำการแสดง ณ วังสวนผักกาด เขตราชเทวี
เดือนมีนาคม 1.	ทำการแสดง ณ วัดสน เขตราชบุรีบูรณะ
เดือนมีนาคม 2.	ทำการแสดง ณ อำเภอแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม
เดือนมีนาคม 3.	ทำการแสดง ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
เดือนตุลาคม 1.	ทำการแสดง ณ โรงพยาบาลธนบุรี เขตบางกอกน้อย
เดือนตุลาคม 2.	ทำการแสดงในงานเลี้ยงต้อนรับการประชุมเอเปค ณ อิมแพคอารีน่าเมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด อำเภอป่าเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ปี พ.ศ.2547

เดือนกุมภาพันธ์ 1.	ทำการแสดงหน้าที่ประทับ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ เวทีกลางแจ้ง อุทยาน ร. 2 จังหวัดสมุทรสงคราม
เดือนกุมภาพันธ์ 2.	ทำการแสดง ณ โรงแรมณเทยริเวอร์ไซด์ เขตบางคอแหลม
เดือนกรกฎาคม 1.	ทำการแสดง ณ วัดบางบอน เขตบางบอน
เดือนกรกฎาคม 2.	ทำการแสดงหน้าที่ประทับ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี (ไม่ปรากฏสถานที่)
เดือนตุลาคม	ทำการแสดง ณ วัดหนองแขม เขตหนองแขม
เดือนพฤศจิกายน 1.	ทำการแสดงหน้าที่ประทับ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ โรงแรมพลาซ่า แอทธินี
เดือนพฤศจิกายน 2.	ทำการแสดง ณ วังสวนผักกาด เขตราชเทวี
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าดีไอสยาม เขตพระนคร

ปี พ.ศ. 2548

เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี
เดือนเมษายน 1.	ทำการแสดง ณ วัดยายร่ม เขตจอมทอง
เดือนเมษายน 2.	ทำการแสดง ณ วัดโพธิ์แก้ว เขตจอมทอง
เดือนสิงหาคม 1.	ทำการแสดง ณ สโมสรกองทัพบก เขตพญาไท

เดือนสิงหาคม 2.	ทำการแสดง ณ คุ่มขุนแผน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เดือนสิงหาคม 3.	ทำการแสดง ณ สวนสัตว์ดุสิต เขตดุสิต
เดือนพฤศจิกายน 1.	ทำการแสดง ณ โรงแรมเฟิร์ส เขตราชเทวี
เดือนพฤศจิกายน 2.	ทำการแสดง ณ อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ สวนสัตว์เขาเขียว จังหวัดชลบุรี

ปี พ.ศ.2548

เดือนมกราคม	ทำการแสดงหน้าที่ประทับสมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ (ไม่ปรากฏสถานที่)
เดือนธันวาคม 1.	ทำการแสดง ณ พระที่นั่งวิมานเมฆ เขตดุสิต
เดือนธันวาคม 2.	ทำการแสดง ณ ศูนย์ศิลปะป้าชีพ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เดือนธันวาคม 3.	ทำการแสดง ณ โรงแรมจอมเทียนกาดัน จังหวัดชลบุรี

ปี พ.ศ. 2549

เนื่องจากสมุดจดบันทึกในส่วนของปี พ.ศ.2549 ขำรุด จึงไม่มีข้อมูลในส่วนนี้

ปี พ.ศ. 2550

เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ สวนสัตว์ดุสิต เขตดุสิต
เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ ศูนย์ศิลปะป้าชีพ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เดือนมีนาคม 1.	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าแพชั่นไอแลนด์ เขตคันทันยาว
เดือนมีนาคม 2.	ทำการแสดง ณ วัดสระเกศมรยมย์ เขตพระนคร
เดือนมีนาคม 3.	ทำการแสดง ณ บ้านคึกฤทธิ์ เขตสาทร
เดือนเมษายน 1.	ทำการแสดง ณ วัดสระเกศมรยม์ เขตพระนคร
เดือนเมษายน 2.	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน เขตพญาไท

เดือนพฤษภาคม	ทำการแสดง ณ โรงแรมดิอิมเมอรัล รัชดา เขตห้วยขวาง
เดือนกรกฎาคม 1.	ทำการแสดง ณ อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี
เดือนกรกฎาคม 2.	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต จังหวัดปทุมธานี
เดือนกรกฎาคม 3.	ทำการแสดงในงานฉลองวันเกิดหลวงปู่ทิม ณ วัดพระขาว จังหวัดเชียงราย
เดือนสิงหาคม	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต จังหวัดปทุมธานี
เดือนตุลาคม	ทำการแสดง ณ วัดไทร เขตบางขุนเทียน
เดือนพฤศจิกายน 1.	ทำการแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี
เดือนพฤศจิกายน 2	ทำการแสดง ณ ร้านอาหารสวนทิพย์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ปี พ.ศ.2551

เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ โรงพยาบาลสมิติเวช เขตสวนหลวง
เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ วัดนางนองวรวิหาร เขตจอมทอง
เดือนเมษายน	ทำการแสดง ในงานวันสงกรานต์ ณ ถนนข้าวสาร เขตพระนคร
เดือนพฤษภาคม	ทำการแสดง ณ วัดกำแพง เขตภาษีเจริญ
เดือนมิถุนายน	ทำการแสดง ในงานมหกรรมธงฟ้ามหาชน ณ ห้องสนามหลวง
เดือนสิงหาคม	ทำการแสดง ณ หอศิลป์กรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน
เดือนกันยายน	ทำการแสดง ณ โรงพยาบาลสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
เดือนพฤศจิกายน	ทำการแสดงในงาน ส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน
เดือนพฤศจิกายน	ทำการแสดง ณ วัดตรีทศเทพ เขตพระนคร

เดือนพฤศจิกายน	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าพารากอน เขตปทุมวัน
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ หอศิลป์กรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ โรงแรมจอมเทียน และ โรงแรมรอยัลครีป พัทยา จังหวัดชลบุรี
เดือนธันวาคม	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้ามาบุญครอง เขตปทุมวัน

ปี พ.ศ.2552

เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ วัดทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ
เดือนกุมภาพันธ์ 1	ทำการแสดง ณ อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เดือนกุมภาพันธ์ 2	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้ามาบุญครอง เขตปทุมวัน
เดือนมิถุนายน 1	ทำการแสดง ณ ลานหน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน
เดือนมิถุนายน 2	ทำการแสดง ณ สยามสมาคม เขตวัฒนา
เดือนกรกฎาคม 1	ทำการแสดง ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เขตคลองเตย
เดือนกรกฎาคม 2	ทำการแสดง ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน
เดือนตุลาคม	ทำการแสดง ณ แกรนด์ไฮแอต เอราวัณ เขตปทุมวัน
เดือนพฤศจิกายน 1	ทำการแสดง ณ สวนอาหารสวนทิพย์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
เดือนพฤศจิกายน 2	ทำการแสดง ณ บ้าน คีฤทธิ์ เขตสาทร
เดือนพฤศจิกายน 3	ทำการแสดง ณ หอศิลป์กรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน
เดือนพฤศจิกายน	ทำการแสดง ณ ศูนย์แสดงสินค้าไบเทคบางนา เขตบางนา
เดือนธันวาคม	ทำการแสดงในงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ สวนหลวง ร. 9

ปี พ.ศ.2553

เดือนมกราคม	ทำการแสดง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
-------------	--

เดือนกุมภาพันธ์ 1	ทำการแสดง ณ โรงแรมเลอบัว แอท สเตท ทาวเวอร์ เขตบางรัก
เดือนกุมภาพันธ์ 2	ทำการแสดง ณ วัดบางขุนเทียนนอก เขตจอมทอง
เดือนเมษายน 1	ทำการแสดง ณ โรงแรมริเจนท์ ซะอัมปี้ช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี
เดือนเมษายน 2	ทำการแสดง ณ โรงเรียนนานาชาติบางกอกวัฒนา เขตวัฒนา
เดือนพฤษภาคม	ทำการแสดง ณ โรงแรมเจ้าพระยาพาร์ค เขตห้วยขวาง ²¹

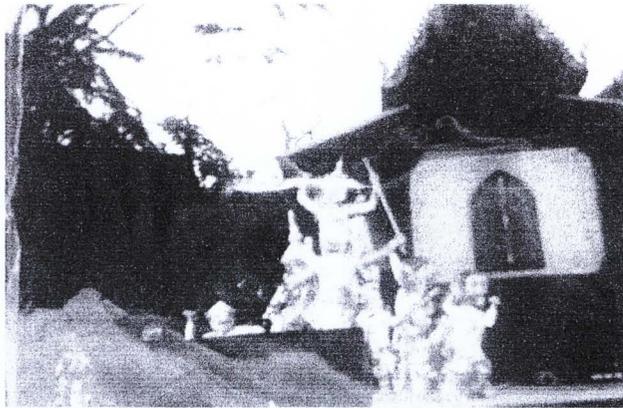
²¹ คณะชินจิ๋วบ้านยิ้ม, เอกสารประวัติและผลงานนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2552), หน้า 5-10.

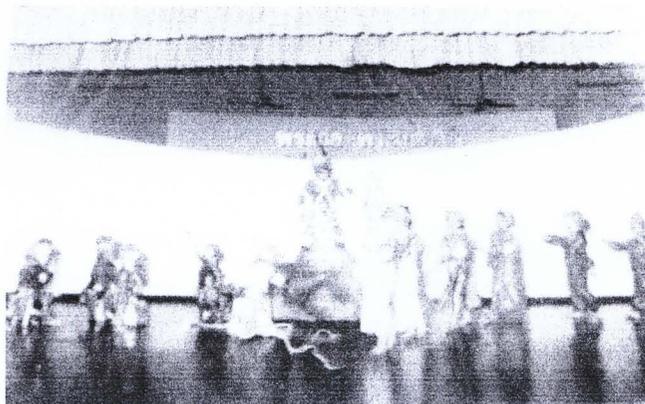
ภาพที่ 56: การแสดงโขนตอนจองถนน
 จากภาพคือการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
 ทำการแสดงเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2546
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 57: การแสดงโขนตอนศึกไมยราพ
 จากภาพคือการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ณ ศูนย์การค้าดีไอสยาม
 (ไม่สามารถระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการแสดงได้)
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 58: การแสดงโขนตอนยกรบ
 จากภาพคือการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม ณ วัดสวนผักกาด
 (ไม่สามารถระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการแสดงได้)
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 59: การแสดงโขนตอนจองถนน
 จากภาพคือการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยิ้ม ณ สวนอัมพร
 (ไม่สามารถระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการแสดงได้)
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

การแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ที่ทำการแสดงในโอกาส และสถานที่ต่าง ๆ มักสร้างความประทับใจให้ผู้ชม จึงเป็นการสร้างชื่อเสียงให้คณะโขนจิวบ้านยี่มยิ่งขึ้น และความสามารถในการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม เริ่มเป็นที่สนใจของสื่อรายการโทรทัศน์ ทีมงานจากรายการต่าง ๆ จึงมีการติดต่อมาทางนายประเสริฐ เพื่อขอมาถ่ายทำรายการที่จะนำเสนอความสามารถของนักแสดงคณะโขนจิวบ้านยี่ม นางเอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์ ได้บันทึกไว้ในบัญชีรับงานการแสดงของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ถึงรายการโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอความสามารถในการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม ดังนี้

1. รายการตามไปดู ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2540
2. รายการเพชรตัดเพชร ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2540
3. รายการทไวไลท์โชว์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 พ.ศ. 2544
4. รายการที่นี้ประเทศไทย ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5พ.ศ. 2544
5. รายการก่อนถึงจันทร์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เดือนตุลาคม พ.ศ.2550
6. รายการซูปเปอร์จิว ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2551
7. รายการคอนเสิร์ต มหกรรมร้อยดวงใจเพื่อพ่อ ซึ่งแสดงร่วมกับศิลปินแห่งชาติหลายสาขา พ.ศ.2551
8. รายการเปิดรหัสอัจฉริยะ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3เดือนกันยายน พ.ศ.2551
9. รายการคนไทยไม่ทิ้งกัน (ถ่ายทอดสด) ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2552
10. รายการเกมประชาชน ออกอากาศ 2 ตอน ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2552
11. รายการเก่งจริงนะ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง9 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2552
12. รายการเข้านี้ที่หมอล็อต ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552
13. รายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เดือนกันยายน พ.ศ.2552
14. รายการเด็กเด็ด ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2552
15. รายการไทยมุง ทางสถานีโทรทัศน์ TV ไทย เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2553²²

²² เอี่ยมพร สุวรรณวัฒน์, บัญชีบันทึกการรับงานแสดงคณะโขนจิวบ้านยี่ม (ม.ป.ท.: ม.ป.พ, ม.ป.ป), หน้า 12.

มีรายการโทรทัศน์บางรายการที่คณะโฆษณัจิวบ้านยิ้มได้ทำการบันทึกเทปแล้วแต่ไม่ได้ติดตามว่าออกอากาศเมื่อไร จึงไม่มีการจัดบันทึกไว้

ภาพที่ 60: การถ่ายทำรายการเพชรตัดเพชร
จากภาพเป็นการบันทึกเทปของรายการเพชรตัดเพชร เป็นการสร้างโจทย์ของทางรายการ เพื่อให้ผู้ร่วมรายการทายว่าใครแสดงเป็นหนุมาน
ในเกมตามหาหนุมาน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2540
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 61: การถ่ายทำรายการเกมประชาชน
เป็นการถ่ายทำรายการเกมประชาชนที่โรงเรียนอนุบาลบ้านยิ้ม (คณะโฆษณัจิวบ้านยิ้ม)
เพื่อออกอากาศ 2 ตอน ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 พ.ศ.2552
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 62: การถ่ายทำรายการเก่งจริงนะ
ออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2552
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 63: การถ่ายทำรายการที่นี้ประเทศไทย
จากภาพเป็นการถ่ายภาพของนักแสดง และทีมงานจากคณะโชนิจบ้านยิ้ม ร่วมกับผู้
ดำเนินรายการที่นี้ประเทศไทยออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 พ.ศ.2544
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

ภาพที่ 64: บ้านทีกเทพปรายการฉลองครบรอบวันก่อตั้งกรมประชาสัมพันธ์
จากภาพเป็นการแสดงของคณะโขนจิ๋วบ้านยี่ม ร่วมกับอาจารย์ปกรณ พรพิสุทธิ์

ศิลปินรับเชิญจากกรมศิลปากร

ในการบ้านทีกเทพโทรทัศน์งานฉลองครบรอบวันก่อตั้งกรมประชาสัมพันธ์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์จากนายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์

สรุปความเป็นมาของคณะโขนจิวบ้านยี่ม

นายประเสริฐ สุวรรณวัฒน์ เป็นผู้มีความสามารถในการแสดงที่หลากหลาย ได้แก่ การแสดงโขน การแสดงพื้นบ้าน การบรรเลงดนตรีไทย การพากย์ เจริญโขน การแต่งบทพากย์ เจริญโขน และนอกจากด้านการแสดงแล้ว นายประเสริฐยังมีความสามารถด้านงานช่างศิลป์ ซึ่งความสามารถด้านนี้เริ่มต้นจาก ความสามารถด้านศิลปะที่โดดเด่นตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อโตขึ้นได้เข้าศึกษาในโรงเรียนเพาะช่าง จนจบการศึกษาในแผนกหัตถกรรม เอกวิชาช่างแกะสลักไม้ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อความสามารถด้านนาฏศิลป์ และดนตรีของนายประเสริฐได้แก่ นายย้อย สุวรรณวัฒน์ (บิดา) และนายเขียว บัวพันธ์ (ตา)

นายประเสริฐได้รับความรู้ด้านดนตรีไทยและหุ่นกระบอกจากนายย้อย ผู้เป็นบิดา ซึ่งนายย้อยถือเป็นลูกศิษย์ที่สืบทอดความรู้ด้านดนตรีไทยจากบ้านพาทย์โกสธ โดยเริ่มในสมัยจางวางทั่ว พาทย์โกสธ ถึง อาจารย์เทวาประสิทธิ์ พาทย์โกสธ ต่อมาภายหลังจึงออกมาตั้ง วงปีพาทย์เป็นของตนเอง แต่นายย้อยได้นำความสามารถด้านการขีดหุ่นกระบอกติดตัวออกมาจากบ้านพาทย์โกสธด้วย ภายหลังจากนายย้อยจึงตั้งคณะหุ่นกระบอกควบคู่กับวงปีพาทย์ ในนาม “คณะหุ่นกระบอกดนตรีไทยสุวรรณวัฒน์” เมื่อนายประเสริฐเติบโตขึ้น นายย้อยจึงเริ่มถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้นายประเสริฐ เมื่อนายประเสริฐเริ่มมีฝีมือแล้ว จึงให้คอยช่วยเหลืองานของคณะ โดยมอบหมายให้ดูแลการแสดงหุ่นกระบอกเป็นหลัก

ด้านการแสดงโขน การแต่งบทและการพากย์โขน นายประเสริฐได้รับถ่ายทอดจาก นายเขียว บัวพันธ์ ซึ่งนายเขียวได้รับความรู้เหล่านี้มาจากการถูกเกณฑ์เข้าเป็นมหาดเล็ก และมีโอกาสได้ฝึกหัดและทำการแสดงโขน เมื่อปลดประจำการ นายเขียวไม่ได้ทำการแสดงโขนอีกเลย แต่จะคอยให้คำปรึกษา เมื่อนักดนตรีในวงปีพาทย์ของนายย้อยฝึกซ้อมโขนเพื่อเล่นกันแบบชาวบ้าน นายประเสริฐจึงมีโอกาสดำเนินการถ่ายทอดความรู้ด้านการแสดงโขนจากนายเขียว และนำความรู้ นั้นมาปรับใช้ในปัจจุบัน

เมื่อนายย้อยถึงแก่กรรม นายประเสริฐได้ลาออกจากการเป็นข้าราชการในกระทรวงคมนาคม เพื่อเปิดโรงเรียนอนุบาลบ้านยี่ม ในปีพ.ศ.2534 และเริ่มต้นสอนการแสดงโขน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของคณะโขนจิวบ้านยี่ม โดยก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ.2535 นักแสดงในคณะโขนจิวบ้านยี่ม ระยะเวลาแรกเป็นนักเรียนภายในโรงเรียน เพราะเป็นการฝึกหัดโขนที่อยู่ในหลักสูตรของ

สถานศึกษา ต่อมาจึงเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาฝึกหัดวิชา เพื่อเป็นกิจกรรมพิเศษ สำหรับเยาวชนทั่วไป

การแสดงโขนเยาวชนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม เริ่มเป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอก จึงมีผู้ว่าจ้างให้คณะโขนจิวบ้านยี่มออกไปทำการแสดงในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ และการแสดงที่สร้างความภูมิใจ และถือเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาผลงานการแสดงของนายประเสริฐ คือ การได้นำการแสดงโขนของคณะโขนจิวบ้านยี่ม แสดงต่อหน้าพระที่นั่งของสมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และการได้ออกอากาศในรายการ ทไวไลท์โชว์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้คณะโขนจิวบ้านยี่มเป็นที่รู้จักต่อสาธารณชน

ในปี พ.ศ.2548 โรงเรียนอนุบาลบ้านยี่มได้ปิดตัวลง ทำให้นายประเสริฐมีเวลาในการพัฒนาคณะโขนจิวบ้านยี่ม และอุทิศตนในด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น โดยนายประเสริฐได้นำพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ที่เคยใช้ในกิจการของโรงเรียนอนุบาล มาปรับให้เหมาะต่อการใช้เป็นสำนักงานของคณะโขนจิวบ้านยี่ม เช่น สนามหญ้าที่เคยเป็นสนามเด็กเล่น กลายเป็นที่สำหรับฝึกซ้อมการแสดงโขนกลางแจ้ง แต่สถานที่แห่งนี้ยังคงเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปในนามโรงเรียนบ้านยี่ม

นอกจากการแสดงโขน นายประเสริฐยังสามารถถ่ายทอดและสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงประเภทอื่น ๆ ให้เด็กที่สมัครเข้ามาเรียน ได้ทำการแสดง เช่น การแสดงหนังใหญ่ การเชิดหุ่นประเภทต่าง ซึ่งนายประเสริฐสามารถทำอุปกรณ์การแสดงขึ้นด้วยตนเองได้ ต่อมานายประเสริฐได้ประยุกต์การแสดงโขนให้น่าสนใจขึ้น โดยการนำการแสดง หนังใหญ่ การเชิดหุ่นละครเล็ก และการแสดงโขนมารวมไว้เป็นการแสดงเดียวกัน เรียกว่าการแสดงชุด “นั่งดูโขน นอนดูหนัง เอนหลังดูหุ่น” การแสดงชุดนี้ได้รับความนิยมมาถึงปัจจุบัน

นายประเสริฐได้อุทิศตนเพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้ให้บรรดาลูกศิษย์ โดยไม่หวังประโยชน์ส่วนตน ซึ่งเป็นค่านิยมอันดีของศิลปินชั้นครู ที่ได้รับการปลูกฝังและสืบทอดมาจากบ้านพาทย์โกสธ โดยผ่านนายย้อย สุวรรณวัฒน์ (บิดา) ค่านิยมดังกล่าวคือ ความมุ่งมั่นในการถ่ายทอดวิชาความรู้ และมีความเมตตากรุณาต่อลูกศิษย์ของตน ดังเห็นได้จากระบบการอุปถัมภ์ลูกศิษย์ไว้ในสำนัก ซึ่งนายย้อยได้รับแบบอย่างมาจากบ้านพาทย์โกสธ เมื่อมาถึงนายประเสริฐ แม้ไม่มีการเลี้ยงดูลูกศิษย์ไว้ในบ้านเรือน แต่ได้ให้ความช่วยเหลือคอยดูแลในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเงิน ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญของเยาวชนในชุมชนที่ยากไร้ ซึ่งเมื่อบรรดาลูกศิษย์ได้รับความ

อนุเคราะห์เหล่านี้ก็จะให้ความเคารพในตัวครูผู้ถ่ายทอดวิชา การเรียนรู้ของบรรดาลูกศิษย์จะบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการสร้างศิลปินที่มีความสามารถด้านศิลปะ ทำหน้าที่สืบทอดศิลปวัฒนธรรมของไทยต่อไป

นายประเสริฐเป็นศิลปินที่มีความทุ่มเทในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเพื่อรับใช้สังคม โดยจะพิจารณาถึงสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ ว่าผู้ชมต้องการศิลปะการแสดงแบบใด และถ้าจะให้ผู้ชมสนใจชมการแสดงที่ตนต้องการ ต้องมีการปรับปรุงอย่างไร ซึ่งทำให้นายประเสริฐมีการพัฒนารูปแบบการแสดงของคณะโขนจิวบ้านยี่มมาโดยตลอด และการแสดงที่นายประเสริฐได้สร้างสรรค์ขึ้น ได้สร้างความสุขใจให้กับผู้ชมเสมอ

ผลงานและรางวัลเกียรติยศต่าง ๆ เป็นเครื่องการันตรีได้ว่า นายประเสริฐเป็นศิลปินผู้มากความสามารถ ทั้งยังเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดี ซึ่งจะนำพาให้คณะโขนจิวบ้านยี่มได้สร้างสรรค์และนำเสนอผลงานการแสดง ที่พัฒนามาจากการแสดงของไทยที่มีมาแต่ครั้งโบราณ ถือเป็นมรดกอันทรงคุณค่า ให้สังคมไทยในปัจจุบันได้เห็นถึงความสำคัญ และช่วยกันส่งเสริมให้การแสดงของไทยได้คงอยู่สืบไป

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโขนยาวชน คณะโขนจิวบ้านยี่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สมบูรณ์ในเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ของรายงานการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องมีการวางแผน และการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งรายละเอียดในการวางแผน และการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะได้กล่าวอธิบายในบทต่อไป